

ÚVOD

Slovenská republika 01.05.2004 vstúpila do Európskej únie. Je to historický medzník vo vývoji Slovenského štátu, ktorý významným spôsobom ovplyvnil spoločenskú politickú a ekonomickú pozíciu obyvateľstva a poľnohospodárstva zvlášť. Na počiatku deväťdesiatych rokov dochádza v našich podmienkach transformujúcej sa ekonomiky k významnému poklesu úrovne hospodárenia na pôde. Podobná situácia sa zaznamenala aj v ostatných transformujúcich sa krajinách, osobitne v krajinách V4 (Slovensko, Česko, Maďarsko a Poľsko). Slovenské poľnohospodárstvo má nízky stupeň intenzifikácie, nedostatok vlastných finančných zdrojov a málo prístupné cudzie finančné zdroje na podnikanie. Neúspešnosť doterajších agrárnych politík sa prejavuje nízkou produktivitou, oslabením konkurencie schopnosti odvetvia na domácom a zahraničnom trhu pomalým tempom obnovy, inovácie a modernizácie materiálnej základne a technicko-technologických systémov.

Medzi ďalšie faktory, ktoré nepriaznivo ovplyvňovali úroveň podnikania na poľnohospodárskej pôde, patrila aj vysoká prezamestnanosť, z odvetvia odchádzali kvalifikovaní top manažéri do iných odvetví ekonomickej činnosti, najmä v dôsledku nízkej úrovne motivácie a ďalších vplyvov.

Transformácia ekonomiky so zmenou vlastníckych vzťahov a potrebou prispôbiť sa trhovým podmienkam predstavuje kvalitatívnu významnú zmenu. Úspešná adaptácia podnikov na túto zmenu závisí od schopnosti podnikového manažmentu reagovať na nové, zložitejšie podmienky uplatňovania sa podniku na trhu. Úspech podnikania závisí aj od objektívnej analýzy, hodnotenia vlastných možností a výsledkov, predpokladov úspešnosti, konkurencie a prijímaných správnych rozhodnutí.

Transformačný proces neobišiel ani tak špecifický rezort akým je agropotravinárstvo a v rámci neho potravinárstvo. Špecifiká poľnohospodárskeho výrobného procesu sa prejavujú najmä v jeho biologickom charaktere, ktorý podlieha výraznej rizikovosti v dôsledku klimatických vplyvov. V poľnohospodárstve je charakteristický dlhodobý výrobný cyklus spôsobujúci pomalší obrat finančných zdrojov a ich dlhodobú viazanosť.

Súčasnú dobu je zložitú pre poľnohospodárov, potravinárov, ale aj pre obchodníkov. Transformácia poľnohospodárstva prináša pozitívne prvky i problémové otázky s dopadom na výrobcov a spracovateľov. Neúspešnosť doterajších agrárnych politík pri realizácii transformácie poľnohospodárstva sa prejavuje nízkou produktivitou,

neatraktivnosťou odvetvia, oslabením konkurencieschopnosti, nízkou dôchodkovosťou, pomalým tempom obnovy technického a technologického vybavenia a iné problémy sú príčinou zaostávania podnikateľských subjektov.

V integrujúcej sa Európe významné postavenie má agrárny sektor. Globalizácia trhov a nadväzného zostrovania konkurenčného boja na poľnohospodárskych trhoch vytvára novú pozíciu pre udržanie súčasných trhov a získavania nových trhových podielov.

Poľnohospodárske trhy sú charakterizované neustálym tlakom potravinárskych trhov na strane ponuky a nasýtenie trhu na strane dopytu. Dostať nový produkt na trh znamená vytlačiť súčasný produkt, ktorý už má svoje miesto. Konkurenčný boj sa zmenil na vzájomné vytláčanie.

Slovenský poľnohospodársky trh je ohrozený agresívnymi stratégiami zahraničných dodávateľov. Na paralýzu silných tlakov treba zintenzívniť tvorbu nových marketingových stratégií s účinnými organizačnými formami.

Vstup podnikateľských subjektov do trhovej ekonomiky je determinovaný rastúcimi spoločenskými požiadavkami na zvýšenie kapitálovej sily a výkonnosti, kapitálovej trhovej výkonnosti podnikov. Vyplýva to z toho, že len ekonomicky silné prosperujúce podniky sú základom ich trvalo udržateľného rozvoja a predpokladom dynamického rozvoja celej spoločnosti.

Základnými metódami a nástrojmi budovania silnej konkurencieschopnej podnikovej základne sa stala demonopolizácia výroby, privatizácia a transformácia, reštrukturalizácia a zrovnoprávnenie vlastníckych vzťahov. Prebiehajúce transformačné a privatizačné procesy sú určujúcimi činiteľmi štruktúrnych zmien vo výrobných vzťahoch v podnikovo-hospodárskej základni.

Postupujúcou prestavbou hospodárskeho mechanizmu a rastom konkurencie na domácich trhoch sa zvyšujú nároky na organizačné usporiadanie podnikovej základne na rozvíjanie podnikových funkcií a na uplatnenie efektívnejších nástrojov vnútropodnikového manažmentu. Stupňujú sa nároky na manažérov, ale aj na rozumové schopnosti, ekonomické a právne vedomie pracovných kolektívov. Štruktúrne a procesné zmeny v podnikovo-hospodárskej základni sa uskutočňujú v turbolentnom prostredí plnom nástrah a prekážok, konkurenčných podnikov a ich taktizovanie na spotrebiteľskom trhu. Podniky si musia osvojiť nevyhnutnosť medzipodnikovej kooperácie, integračné a globalizačné tendencie a vstup podnikov do národných podnikateľských štruktúr. V trhových podmienkach je čím ďalej tým ťažšie odhaľovať riziká, ktoré môžu byť príčinou vážnych, či menej vážnych hospodársko-ekonomických

kríz podnikateľského subjektu.

Budúcnosť podnikov pôdohospodárskeho rezortu je veľmi neistá, kapitálové potreby sú vysoké a investície riskantnejšie, náklady na získané kapitálové zdroje sú neprimerane vysoké. Aj napriek nepriaznivým podmienkam, v ktorých sa podniky nachádzajú musia si zachovať životaschopnosť, zabezpečiť svoju reprodukciu, investovať s cieľom zvyšovať produktivitu práce. Snažiť sa dosahovať čo najlepšiu likviditu a platobnú schopnosť.

Dlhodobým cieľom agrárnej politiky je hospodárne využitie potenciálu poľnohospodárskej pôdy a disponibility výrobných a ľudských zdrojov, udržiavanie vidieckeho osídlenia a dodržiavanie environmentálnych podmienok.

Finančno-ekonomická analýza sa stáva v súčasnej dobe nevyhnutnou súčasťou riadiaceho procesu podnikateľského subjektu. S jej pomocou manažment a vlastníci získajú reálny obraz o situácii, v ktorej sa podnik nachádza a vystúpia chyby ktorých sa podnik dopustil. Analýza je predovšetkým zameraná do budúcnosti, na poznanie a správne ovplyvňovanie ďalšieho vývoja. Mala by byť východiskom a zároveň konečným zdrojom aktuálnych, presných, úplných, teda aj objektívnych a komplexných informácií používaných pri riadení firmy.

1 PREHLAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA AJ V ZAHRANIČÍ

Jednou z najdôležitejších problematík podniku, ktorou sa zaoberajú mnohí autori je analýza hospodárskych výsledkov a finančnej situácie podniku. Všetci sa však zhodujú v tvrdení, že analýza výsledkov je veľmi dôležitou súčasťou riadenia podniku a má vplyv na úspešné postavenie podniku na trhu.

Literárny prehľad bližšie rozvádza pojem podnik a jednotlivé súčasti finančnej analýzy.

¹**BIELIK, P. A KOLEKTÍV (2)** uvádza, že jednou z najdôležitejších súčastí riadenia podniku je finančná analýza, ktorá umožňuje podnikovému manažmentu získavať spätnú väzbu medzi predpokladanými efektmi riadiacich zásahov a realitou. Cieľom finančnej analýzy je:

- uskutočniť prostredníctvom špeciálnych metodických postupov diagnózu finančného hospodárenia
- odhalenie úzkych miest, porúch v ekonomickom správaní sa podnikateľského subjektu v čase, keď ešte možno adekvátnymi opatreniami zväziť nepriaznivý stav a iniciovať pozitívne rozvojové tendencie
- komplexne komparovať všetky najdôležitejšie zložky, ktoré sú určujúce pre zdravý vývoj finančnej situácie podniku predovšetkým:
 - likviditu podniku,
 - ziskovosť podniku,
 - zhodnotenie kapitálových zdrojov a tendencií ich vývoja a pod.

²**GURČÍK, Ľ (9)** hovorí, že finančné riadenie sa stáva v súčasnej dobe jedným z kľúčových faktorov existencie podnikov. Pritom patrí medzi oblasti, ktoré dnes prechádzajú najväčšími zmenami. Na podnikový manažment, vrátane finančného, sú kladené stále väčšie nároky pri riadení im zverených podnikov. To je spojené s dokonalým poznaním reprodukčného procesu v celej jeho šírke a zložitosti. Čím

¹BIELIK, P. A KOLEKTÍV *Podnikovo-hospodárska teória agrokomplexu*

²GURČÍK, Ľ. *Podnikateľská analýza a kontroling*

pravdivejšie je naše poznanie reprodukčného procesu jeho vývoj, tým objektívnejšie môžeme stanoviť ciele, prostriedky a cesty pre ich splnenie. Nereálne, neobjektívne posúdenie skúmaného javu nemôže poskytnúť správne východiskové informácie pre hospodársko – ekonomické rozhodovanie. Nie je možné prijímať hospodársko – ekonomické rozhodnutia, nápravné opatrenia, bez presnej analýzy situácie, pretože by mohli viesť už k nenapraviteľným chybám. Riadiť intuitívne je hazardom. Analýza je nevyhnutnou súčasťou riadiaceho procesu podnikateľského subjektu. S jej pomocou manažment a vlastníci podniku získajú reálny obraz o situácii, v ktorej sa podnik nachádza, v nej vystúpia do popredia chyby, ktorých sa pri svojom riadení manažment dopustil a často krát nevyhnutnosť prehodnotiť vlastný postup pri riadení podniku.

³**ZOBORSKÝ, I. M. (20)** tvrdí, že intenzita výroby a produktivita práce charakterizujú výrobný proces z hľadiska množstva vyrobených úžitkových hodnôt. Naproti tomu rentabilita vychádza z hodnotových výsledkov výroby. Prostredníctvom nej môžeme komplexne posúdiť hospodársku činnosť subjektov podnikajúcich v poľnohospodárstve. Rentabilitou vyjadrujeme vzťahy, ku ktorým dochádza v procese tvorby a rozdeľovania výrobných výsledkov. Rentabilne hospodáriť znamená vyrábať väčšie množstvo produkcie ako sú vynaložené náklady na jej výrobu. Za základný výsledok činnosti podniku sa považuje zisk. Iný výraz pre rentabilitu je výnosnosť alebo dôchodkovosť. Dôchodkovosť je však širší pojem ako rentabilita.

⁴**GOZORA, V. (6)** hovorí o podniku, že je usporiadaný do siete vzťahov. Na trhu získava za úhradu výrobné činitele (pracovné sily, stroje, tovar), tieto služby v podniku kombinuje a transformuje na hotové výrobky alebo služby. Svoje výrobky podnik predáva za úhradu na trhu. Získané peniaze podnik znovu použije na trhu výrobných činiteľov. Keďže hodnota výrobkov sa vo výrobnom procese sústavne zvyšuje, podniky dosahujú svojou podnikateľskou činnosťou zisk.

Na základe uvedeného možno v podniku rozlíšiť tieto sféry:

- nákup,
- výroba,
- odbyt (predaj)

Každý podnik aktivizuje podnikateľskú činnosť, zvyšuje hospodárnosť a produktivitu práce. Hľadá cesty efektívnejšieho zhodnocovania vstupov vo výrobe a uspokojovania

³ZOBORSKÝ, I. M. *Agroekonomika*

⁴GOZORA, V. *Podnikový manažment*

potrieb zákazníkov. Za týmto účelom podnik sleduje tri základné ciele, ktorých obsah sa menil vplyvom času, spoločenských požiadaviek i zmenou hospodárskeho mechanizmu. Základnými cieľmi sú:

- dosahovanie maximálneho zisku,
- zabezpečovanie trvalého ekonomického rozvoja podniku,
- zabezpečenie economickej stability podniku.

⁵**ILKOVÁ, Z. A BANDLEROVÁ, A. (12)** uvádzajú, že družstevníctvo ako spoločenský fenomén má v našich krajinách viac ako 150 ročnú tradíciu. Družstvá ako subjekty právnych vzťahov majú svoje uplatnenie v podmienkach novo sa rozvíjajúceho trhového hospodárstva. Ďalej tvrdia, že družstvo má nasledujúce zvláštne rysy:

- spoločenstvo neuzavretého počtu osôb,
- rozlíšenie medzi skutočným a zapisovaným základným imaním v dôsledku toho, že výška základného imania je premenlivá,
- spravidla platí pri rozhodovaní rovnosť hlasov členov,
- členovia neručia za záväzky družstva,
- družstvo nemusí byť len podnikateľským subjektom. Jeho poslaním je predovšetkým zaistiť záujmy členov, v y t v á r a t' vhodnejšie podmienky pre hospodárenie členov,
- družstvo má len stanovy, neuzatvára sa vedľa nich ani spoločenská zmluva, ani zakladateľská zmluva.

⁶**ŠIMO, D (18)** píše, že transformácia poľnohospodárstva a RV zvlášť, je jedna z najvýznamnejších procesov spoločenského života. Jej cieľom je vysporiadať majetkové vzťahy a vysporiadať majetkové nároky v poľnohospodárskych družstvách, ďalej vytvoriť také podnikateľské subjekty alebo súkromné trhové hospodárstvo, ktoré budú životaschopné v silnej konkurencii v krajinách EÚ, ako aj mimo krajín EÚ.

⁷**MALEJČÍK, A. (14)** tvrdí, že nevyhnutnou podmienkou dynamického rozvoja hospodárstva je existencia a rozvoj podnikania. Podnikanie súvisí predovšetkým

⁵ILKOVÁ, Z. – BANDLEROVÁ, A. *Obchodné právo*

⁶ŠIMO, D. *Agrárny marketing*

⁷MALEJČÍK, A. *Základy manažmentu*

s vlastníckymi vzťahmi, resp. s ich realizáciou. Je funkciou vlastníka alebo jeho spracovateľa, t.j. funkciou reálne hospodáriacich subjektov. Východiskovou podmienkou podnikania je existencia tovarovej výroby. Tvorcom tovarov je podnik. Tovar je produkt alebo činnosť, ktorú podnikateľská jednotka nepotrebuje k uspokojeniu vlastných potrieb, ale ho na trhu ponúka inému subjektu. Poznajúc vnútorné vzťahy v podniku, jeho postavenie v hospodárskom priestore štátu môžeme podnik definovať nasledovne: **Podnik je základným článkom manažmentu, v ktorom nastáva trvalé spojenie pracovných síl a investičného majetku v jednej organizačnej jednotke pri uzavretom obrate hodnoty, za účelom tvorby tovarov a zisku.**

⁸GOZORA, V. (7) uvádza, že podnik je forma podnikateľskej činnosti, v rámci ktorej dochádza k cieľavedomému spájaniu hmotných, finančných a ľudských zdrojov v jednej výrobnno-organizačnej jednotke s cieľom produkovať úžitkové hodnoty pre potreby trhu a pre vlastné uspokojenie potrieb. Základom pre dosiahnutie týchto cieľov je dobre pracujúci podnikový manažment, ktorý plní tieto dôležité funkcie:

- plánovanie - prostredníctvom plánov manažéri vedia akú organizáciu musia urobiť na dosiahnutie úspechu. Pri plánovaní sa koncentrujú na organizačné úspechy v blízkej budúcnosti a na splatenie dlhodobějších cieľov.
- organizovanie - môže byť dosiahnuté pridelením úloh stanovených počas individuálneho alebo skupinového plánovania organizácií. Ľudia v organizácii plnia pridelenú prácu, aby sa splnili stanovené ciele.
- ovplyvňovanie - vedenie - funkcia, ktorá sa často nazýva ako motivovanie, vedenie, riadenie, koordinovanie ľudí v organizácii. Ovplyvňovanie môže byť definované ako proces usmerňujúci aktivity členov organizácie.
- kontrolovanie - je funkcia manažmentu, v rámci ktorej manažéri dostávajú spätné informácie o činnosti vo vnútri podniku a porovnávajú dosiahnuté výsledky so stanoveným štandardom. Kontrolovanie je sústavný proces.

Podnikanie, definované ⁹HACHEROVOU, Z. (11) je sústavná činnosť podnikateľa vykonávaná samostatne, na vlastnú zodpovednosť s cieľom dosiahnutia zisku. Zisk je teda komplexným ukazovateľom a kritériom ekonomickej aktivity podnikateľského

⁸GOZORA, V. *Podnikový manažment*

⁹ HACHEROVÁ, Ž. *Finančné zdroje a platobná neschopnosť PD*

subjektu. Je významnou súčasťou vlastného imania, pretože od jeho výšky sa odvíja tvorba ostatných vlastných zdrojov. Ďalej tvrdí, že v podnikateľskej činnosti by mal byť zabezpečený adekvátny tok peňažných prostriedkov. Platobná neschopnosť obchodného partnera brzdí peňažné toky, zhoršuje likviditu podniku.

Vo svojej publikácii ¹⁰**BIELIK, P. a GURČÍK, Ľ. (3)** uvádzajú, že meranie ekonomickej výkonnosti podnikovej hospodárske sféry predstavuje dnes jeden z vysoko aktuálnych problémov, pretože okruh užívateľov analýz ekonomickej výkonnosti podniku je široký. Patria sem jednak subjekty stojace vo vonkajšom prostredí podniku, ako napr. bankový sektor, investor, investičné spoločnosti, jednak subjekty vo vnútri spoločnosti napr. podnikový manažment, pracovníci a pod. Postavenie záujemcu o výsledky analýzy úzko súvisí nielen s účelom analýzy, ale aj s dostupnosťou informácií pre ich spracovanie.

Manažment využíva objektívne informácie o ekonomickej výkonnosti a finančnej situácií pre rozhodnutia operatívneho charakteru, ktoré majú priniesť rýchle efekty z efektívneho využívania majetku a kapitálu podniku. Ide o dosahovanie ukazovateľov, najmä rentability aktív, celkového obratu aktív, rentability vlastného a celkového kapitálu, rentability tržieb, nákladovej náročnosti výnosov a mnohých ďalších, ktorých úroveň bezprostredne rozhoduje o trhovej hodnote podniku a jeho efektívnom vývoji.

Podľa ¹¹**KOŠČA, T. A ŠEBA, A. (13)**, ciele, na ktoré sa analýza zameriava vyplýva z funkčnej činnosti subjektu, vykonávajúceho finančnú analýzu a kontrolu a z charakteru objektu, ktorý sa podrobuje analýze. Pri analýze a kontrole sa pozornosť sústreďuje predovšetkým na poskytovanie podkladov pre racionálne konanie podnikateľskej sféry. Možno ich určovať podľa jednotlivých hľadísk:

- podľa významu možno stanoviť základný strategický a operatívny cieľ analýzy a kontroly,
- podľa obsahu možno určiť ekonomický, sociálny a iný cieľ analýzy a kontroly,
- podľa hierarchického usporiadania najmä mikroekonomické, makroekonomické ciele, prípadne ciele určené podľa podrobnejšej špecifikácie.

Ciele analýzy možno určovať aj z iných hľadísk a kombináciou rozličných hľadísk, napr. získanie vlastných alebo cudzích kapitálových zdrojov.

¹⁰BIELIK, P. – GURČÍK, Ľ. *Meranie výkonnosti podnikovej ekonomiky*

¹¹KOŠČO, T. – ŠEBO, A. *Financie a mena*

Finančná analýza a kontrola zahrňuje údaje a informácie, ktoré umožňujú odvodiť potrebné závery pre dosiahnutie zlepšenie výsledkov z činnosti podrobnej analýze. Na analýzu sa preto kladú dôležité požiadavky, ako je dôkladnosť, presnosť, pravdivosť, správnosť, konkrétnosť, jasnosť, cieľavedomosť, kritickosť, včasnosť, operatívnosť, systematickosť a komplexný pohľad.

Podľa ¹²ZOBORSKÉHO, I. M. (21) rentabilne hospodáriť znamená vyrábať väčšie množstvo produkcie, ktorého realizácia pokryje vynaložené náklady na jeho výrobu. Za základný výsledok činnosti podniku sa považuje zisk. Preto sa rentabilita tiež nazýva ziskovosť. Rentabilita je často definovaná ako schopnosť podniku dosahovať zisk a zhodnocovať kapitál vložený do výroby. Podstatou zisku je vytvorená a realizovaná nadhodnota. Realizovaná nadhodnota sa javí ako rozdiel medzi finančnými výnosmi, ktoré podnik v danom období dosiahol a nákladmi tohto obdobia. Z praktického hľadiska rentabilita udáva kvantitatívny vzťah medzi ziskom a vlastnými nákladmi, v ktorých je obsiahnutá vynaložená živá i zhmotnená práca.

Podnik hospodári rentabilne, keď jeho peňažné výnosy, získané realizáciou výrobkov sú vyššie ako vlastné náklady vynaložené na ich produkciu. Výroba je rentabilná vtedy, keď dosahuje zisk. Zisk odráža využitie výrobných činiteľov a taktiež využitie podmienok realizácie. Veľkosť zisku závisí od stupňa využitia všetkých výrobných činiteľov, ktorými podnik disponuje.

¹³BELICA, M. (1) konštatuje, že cieľom finančnej analýzy je:

- a) uskutočniť prostredníctvom špeciálnych metodických postupov diagnózu finančného hospodárenia
- b) odhalenie „úzkych miest" a „porúch" v ekonomickom chovaní sa podnikateľského subjektu v čase, keď je ešte možné adekvátnymi opatreniami zvrátiť nepriaznivý stav a iniciovať pozitívne rozvojové tendencie
- c) komplexne komparovať všetky najdôležitejšie zložky, ktoré sú určujúce pre zdravý vývoj finančnej situácie podniku predovšetkým likviditu a ziskovosť podniku a zhodnotenie kapitálových zdrojov a tendencií ich vývoja a pod.

¹²ZOBORSKÝ, I. M. *Agroekonomika*

¹³BELICA, M. *Podnikové financie*

Finančná analýza je systémový postup, ktorý možno rozdeliť do nasledovných troch základných fáz:

1. fáza - analýza finančnej nerovnováhy podniku. Zisťuje sa prostredníctvom sústavy syntetických ukazovateľov, ktoré umožňujú indikovať základné poznatky vo finančnom hospodárení podniku. Táto fáza analýzy predstavuje určenie „diagnózy“ stavu finančnej situácie firmy. Je to teda fáza určenia diagnózy porúch.
2. fáza - rozbor prípadných porúch zistený vo finančnom hospodárení podniku. V rámci tejto fázy sa realizuje hlbší rozbor porúch zistený v rámci 1. fázy analýzy. Je to takpovediac fáza rozboru príčin zistených porúch.
3. fáza - je fázou určenia príčin zisteného stavu finančného hospodárenia ako aj určenia prípadného ďalšieho vývoja za predpokladu, že sa neprijmú adekvátne opatrenia na eliminovanie negatívnych dopadov takéhoto vývoja.

Analytickú činnosť je nevyhnutné vyhodnocovať minimálne v týchto štyroch rovinách:

- A) rovina priestoru - je potrebné zrovnáť výsledky hodnotného subjektu s obdobnými subjektami daného trhového priestoru
- B) rovina času - komparácia vypočítaných ukazovateľov s obdobnými výpočtami v minulých rokoch za predpokladu, že sa nemenila metodika účtovania
- C) rovina plánovania — úspešný rozvoj podniku závisí od jeho cieľavedomého riadenia. Jeho súčasťou je tak strategické ako aj dynamické plánovanie, preto v analytickej praxi je potrebné komparovať zámery podniku so skutočne dosiahnutými parametrami
- D) rovina doterajších skúseností analytika - komparácia zistených skutočností s pôvodnými očakávaniami finančného experta

Podľa ¹⁴**BIELIKA, P. (4)**, rozhodovanie o investíciách (koľko, do čoho, kedy, kde a ako investovať) patrí k najdôležitejším strategickým rozhodnutiam v podniku, lebo sú rozhodnutiami o budúcom vývoji podniku a jeho efektívnosti. Investície slúžia niekoľko rokov, v praxi sa berie za najkratšiu dobu 1 rok, a preto sú zdrojom prírastkov zisku podniku, ale i bremenom, ktoré zaťažuje ekonomiku podniku, predovšetkým fixnými nákladmi.

Nesprávne zameraná investícia môže priviesť podnik aj k bankrotu. Bez investícií sa

¹⁴BIELIK, P. *Agrárna ekonomika*

však žiadny podnik nezaobíde, zvlášť potom podnik, ktorý sa chce rozvíjať a tak obstáť v konkurencii.

Finančná teória chápe investíciu ako „vynaloženie zdrojov za účelom získania pôžitkov, ktoré sú očakávané v dlhšom budúcom časovom období“. Rozlišujeme tri základné skupiny investícií:

1. finančné investície, ako je nákup cenných papierov, obligácií, akcií, uloženie peňazí v banke, požičanie peňazí investičným a iným spoločnostiam za účelom získania úrokov, dividend alebo zisku
2. kapitálové (hmotné, fyzické) investície vytvárajúce alebo rozširujúce hmotný investičný majetok
3. nehmotné investície, ako nákup know - how, výdaje na výskum, vzdelanie, sociálny rozvoj a pod.

Zdrojom financovania investícií v podniku sú odpisy, nerozdelený zisk, výnosy z predaja a z likvidácie hmotného majetku a zásob, a tiež nové vydanie akcie.

Financovanie investícií z týchto zdrojov sa nazýva samofinancovanie.

Cudzími zdrojmi je predovšetkým investičný úver, predaj obligácií, nepriamo aj krátkodobý úver (uvoľnia sa vlastné zdroje viazané v obežnom majetku), splátkový predaj, leasing (nájom zariadení, dopravných prostriedkov a iné).

Plánovanie investícií má vecnú a finančnú stránku. Z hľadiska vecného ide o rozhodovanie o technickej a výrobnjej stránke investície (aké stroje a zariadenia majú byť obnovené alebo novo nadobudnuté, aký majú vplyv na výrobnú kapacitu výroby).

Z hľadiska finančného ide o rozhodovanie o tom, z akých zdrojov bude investícia financovaná (z vlastných zdrojov, úverom od banky) a aká je jej efektívnosť pri použití rôznych zdrojov. Rozhodujúcimi kritériami je výnosnosť (rentabilita), t.j. vzťahy medzi výnosmi, ktoré investície za dobu svojej existencie prinesú, a nákladmi, ktoré sú spojené s nadobudnutím a prevádzkou investície, rizikovosť, že nebudú dosiahnuté očakávané výnosy a doba splatenia investície (stupeň likvidity investície), t.j. doba (rýchlosť) premeny investície späť do peňažnej formy.

Ideálna investícia je taká, ktorá má vysokú výnosnosť, je bez rizika a čo najrýchlejšie sa navráti. V skutočnosti sú kritériá protikladné, t.j. investície s vysokou výnosnosťou sú obvykle aj vysoko rizikové, málo riskantná investícia je naopak málo výnosná.

Podľa ¹⁵REPISKÉHO, J. (17), rozhodovanie v oblasti vecného investovania v

¹⁵REPISKÝ, J. *K aktuálnym otázkam v PPOK pri vstupe do tretieho tisícročia*

agrárnom podnikateľskom prostredí je považované za jedno z najväznejších rozhodovaní, ktoré priamo predurčuje budúcnosť podniku. Vyznačuje sa dlhodobým trvaním a ťažkou revidovateľnosťou, pričom pri jeho realizácii je potrebné okrem faktora času uvažovať aj s rizikom rôznych zmien, pričom musí byť prirodzene rešpektovaný základný strategický cieľ podniku, spočívajúci v maximalizácii trhovej hodnoty firmy.

Cieľom investičnej politiky je preto tvorba a realizácia investičných projektov, ktoré prispievajú k rastu trhovej hodnoty firmy v podobe čistej súčasnej hodnoty investície. Podporným nástrojom pre tvorbu a hodnotenie efektívnosti investičných zámerov môže byť aplikácia modelovej techniky vyúsťujúca do takého typu modelu, ktorý bude blízky chápaniu manažérov s ekonomickým vzdelaním, čo výrazne zvýši pravdepodobnosť ich praktickej akceptovateľnosti.

¹⁶VANKO, J. (19) uvádza, že cieľom každého podnikateľského subjektu je pri svojej činnosti dosiahnuť zisk. Začiatkom, ale i koncom tejto činnosti je stav peňažných prostriedkov. Peniaze v priebehu reprodukčného procesu menia svoju formu tak, že na konci reprodukčného procesu pri dobrom hospodárení by sa stav peňazí mal zvýšiť oproti stavu peňazí na začiatku obdobia. Ak je tento prírastok peňazí len výsledkom podnikateľskej činnosti a pritom došlo aj k rovnosti nákladov s výdavkami a výnosov s príjmami, potom prírastok peňazí môžeme považovať za kladný výsledok hospodárenia podniku. Podobne to platí aj pri úbytku peňazí.

Podnik však získava v priebehu svojej činnosti aj cudzie peniaze a naopak, sám poskytuje svoje peniaze, ktoré nemajú charakter úhrad výnosov, resp. úhrad nákladov a potom prírastok, resp. úbytok peňažných prostriedkov v príslušnom období už nemôžeme stotožniť len s kladným, resp. záporným výsledkom hospodárenia podniku.

Krátkodobým cieľom podnikateľského subjektu je jeho solventnosť a likvidita, čiže jeho schopnosť uhrádzať svoje záväzky plynulo, t.j. v dobe splatnosti a dôležitým nástrojom pritom je prehľad peňažných tokov.

Preto cieľom prehľadu peňažných tokov je analyzovať a kvantifikovať zmeny, ku ktorým došlo medzi stavom peňažných prostriedkov a peňažných ekvivalentov na začiatku a na konci účtovného obdobia. Informuje používateľa informácia o tom, odkiaľ a z akých zdrojov peňažné prostriedky počas účtovného obdobia účtovná jednotka

¹⁶VANKO, J. *Zostavenie prehľadu peňažných tokov*

získala a na aké účely ich použila.

¹⁷**BIELIK, P. (5).** Efektívnosť výrobného procesu predpokladá, že realizáciou výrobkov a určitej výšky výnosov budú pokryté celkové variabilné a fixné náklady a zároveň vyprodukovaný požadovaný rozsah zisku. Je to v bode, v ktorom platí, že v danom bode objem výroby uhradí celkový realizovaný príspevok na úhradu celú výšku fixných nákladov a prispeje k tvorbe celkového zisku v rozsahu, v akom to predpokladá cena.

Bod obratu, nazývaný taktiež nulový bod, bod zvratu a pod. je taký objem výroby a predaja výrobkov, pri ktorom sa výnosy z predaja výrobkov rovnajú celkovým vynaloženým nákladom na jeho výrobu a predaj. Pri tomto objeme sa teda nedosahuje ani zisk, ani strata. Objem predaja menšie ako bod zvratu sú spojené s dosahovaním straty, objemy vyššie garantujú zisk. Po dosiahnutí bodu zvratu vzniká zisk, ktorý pri konštantnej cene a proporcionálnych nákladoch je tým vyšší, čím viac výrobkov vyrábame. Snažíme sa preto čo najviac výrobkov vyrobiť a predat'.

Ako vyplýva z teórie produkcie, nákladov a výnosov, s rastom ponuky určitého výrobku klesá jeho cena. Súčasne s rastom objemu jeho výroby môže dôjsť k nelineárnemu vývoju nákladov.

Pre podniky z toho vyplýva, záver, že musia neustále sledovať prírastok výnosov a prírastok nákladov. Pokiaľ prírastok výnosov prevyšuje prírastok nákladov, je výhodné výrobu rozširovať, ak je tomu naopak, treba výrobu obmedzovať.

¹⁸**PALCÁTOVÁ, H (15)** hovorí, že ku všeobecnej charakteristike podniku je potrebná finančno-ekonomická analýza. Pomerové finančné ukazovatele sú základným metodickým nástrojom finančnej analýzy. Postup pri základnej analýze, ktorá je podkladom pre vypracovanie úverového rozvrhu je nasledovný: jednotlivé zložky súvahy sú pomerované k celkovým aktívam, resp. pasívam a položky súvahy sú pomerované k výkonom podniku, resp. k tržbám.

Súbor členenia ukazovateľov je nasledovný:

- ukazovatele rentability,
- ukazovatele aktivity,
- ukazovatele likvidity,
- ukazovatele zadĺženosti,

¹⁷BIELIK, P. *Podnikovo-hospodárska teória agrokomplexu*

¹⁸PALCÁTOVÁ, H. *Hodnotenie bonity klienta – finančná analýza*

- ukazovatele trhovej hodnoty podniku.

Ukazovatele rentability vyjadrujú výnosnosť podnikových aktivít. Do ich úrovne a vývoja sa premietajú úroveň a vývoj likvidity, aktivity a zadĺženosti a ukazovatele rentability ich syntetizujú. Spoločne pre rôzne konštruované ukazovatele rentability je, že porovnávajú čistý výsledok podnikovej činnosti, vyjadrený ukazovateľom čistý zisk so základom, ktorý najčastejšie vyjadruje objem vynaloženého kapitálu.

¹⁹**GRUNWALD, R. – TERMER, T. – HOLEČKOVÁ, J. (8)** uvádzajú, že finančná analýza je oblasť, ktorá predstavuje významnú súčasť sústavy podnikového riadenia. Je úzko spojená s finančným účtovníctvom a finančným riadením podniku.

Účelom finančnej analýzy je predovšetkým vyjadriť, pokiaľ možno komplexne, finančnú analýzu podniku, to znamená podchytiť všetky jej zložky, prípadne pri podrobnejšej analýze zhodnotiť niektorú zo zložiek finančnej situácie.

Uspokojivá finančná situácia podniku sa v anglosaskej literatúre často nazýva pojmom „finančné zdravie podniku“. Za finančne zdravý podnik sa považuje taký, ktorý je schopný trvalo dosahovať istú mieru zhodnotenia kapitálu (mieru zisku), ktorá je požadovaná investormi vzhľadom k výške rizika, s akým je príslušný druh podnikania spojený.

Finančná analýza kvantifikuje finančný stav podniku a na základe jej výsledkov predikovaný vývoj podnikovej finančnej situácie, uvádza ²⁰**GURČÍK, L. (10)**.

Nepoznáme jeden syntetický ukazovateľ, na základe ktorého by sa mohol posúdiť, resp. predvídať finančný stav podniku. Skonštatovať, že podnik je finančne zdravý, či sa nachádza vo finančnej tiesni, môžeme len na základe súboru ukazovateľov finančnej analýzy. Tá je neodmysliteľnou súčasťou komplexnej analýzy podniku, ako základ pre plánovanie jeho ďalšieho rozvoja.

²¹**PÍČ, J. A KOLEKTÍV.: (16)** píše, že medzi technickou a ekonomickou stránkou podniku je veľmi tesná súvislosť. Technická samostatnosť je základom ekonomickej samostatnosti. Môže existovať aj bez ekonomickej samostatnosti, ale sama nestačí k vytvoreniu podniku ako samostatného článku národného hospodárstva.

¹⁹GRUNWALD, R. – TERMER, T. - HOLEČKOVÁ, J. *Finančná analýza a plánovanie podniku*

²⁰GURČÍK, L. *Finančná analýza vybraných podnikateľských subjektov*

²¹PÍČ, J. A KOLEKTÍV *Ekonomika zemědělských podniků*

2 CIEĽ PRÁCE

V súčasnej dobe podniky pôdohospodárskeho rezortu prežívajú veľmi zložitú etapu svojho vývoja. Ich existencia je neistá, kapitálové potreby sú vysoké a investície čím ďalej riskantnejšie.

Každý podnik je organickou súčasťou hospodárstva krajiny. Existuje, rozvíja sa alebo upadá v interakcii s ekonomickými subjektmi, orgánmi a organizáciami, ktoré ho obklopujú a pôsobia na jeho rozhodovanie. Podmienkou úspešnosti finančného rozhodovania a podnikovej finančnej politiky ako celku je, aby finanční manažéri starostlivo sledovali stav a vývoj ekonomického okolia podniku, aby ho permanentne vyhodnocovali a vyvodzovali zo získaných poznatkov závery pre svoje konanie.

V trhovej ekonomike je finančná situácia skutočnosťou s veľmi záhadným vplyvom na utváranie podnikového imidžu a s významnými vonkajšími a vnútornými súvislosťami. Vonkajšie súvislosti možno vyjadriť tak, že podnik sa prostredníctvom finančnej situácie svojmu okoliu „javí“ a okolie ho prostredníctvom finančnej situácie veľmi citlivo „vníma“. Dobrá či zlá finančná situácia nachádza v trhovom prostredí veľmi rýchlo odozvu: investori, banky, akcionári, obchodní partneri, hľadajú na podnik prostredníctvom jeho finančnej situácie, čo sa odzrkadľuje v ich správaní. Podstatu vnútorných súvislostí možno charakterizovať tak, že finančná situácia podniku je vyústením výsledkov, ktoré podnik dosiahol v jednotlivých oblastiach svojej činnosti. Do finančnej situácie sa preto premieta kvalita jeho výrobkov, úroveň komerčnej činnosti a poznanie trhu, inovačná aktivita, stratégie podniku, podniková kultúra a pod.

Aké hospodárske výsledky podnik dosahuje, alebo ako sa podnik hospodársky aktivizuje, závisí od cieľov podnikania. Integrálnym cieľom podnikateľskej činnosti je maximalizácia trhovej hodnoty podniku. Tento cieľ je súčasne aj rozhodujúcim cieľom finančnej politiky podniku.

Pre každý podnik je dôležitá finančná a ekonomická štruktúra. Vzhľadom na výkonnosť a flexibilitu stredne veľkých podnikov sa štát snaží účelovo podporovať rozvoj malého a stredného podnikania.

Základnou podmienkou pre úspešné rozhodovanie vrcholového manažmentu každého podniku je zabezpečenie nevyhnutného množstva kvalitných informácií. Prostredníctvom získaných informácií sa podnik môže správne rozhodnúť a zvoliť efektívnu stratégiu.

Teoretickú časť diplomovej práce prezentujem úvodom a prehľadom už známych poznatkov nadobudnutých počas evolúcie spoločnosti, prostredníctvom štúdia odbornej literatúry.

Vo fungujúcom trhovom mechanizme je nevyhnutné uskutočňovať hlbšiu analýzu hospodárenia firmy, jej ekonomickej a finančnej situácie. Finančná analýza umožňuje podnikovému manažmentu získať spätnú väzbu medzi predpokladanými efektmi riadiacich zásahov a realitou.

Analýza uskutočnená v dostatočnom predstihu umožňuje podniku predvídať situáciu a prijať opatrenia pre budúci vývoj.

Informácie môžeme získať z finančnej analýzy, ktorá je založená na prepočte a interpretácií určitých sústav pomerových ukazovateľov.

Ukazovatele finančnej analýzy majú poslúžiť nielen manažmentu danej firmy, ale aj manažmentu iných firiem, ktoré majú záujem uzatvárať obchodno-dodávateľské vzťahy navzájom a manažmentom bánk, ktoré požičiavajú formou úverov finančné prostriedky výrobným, obchodným a iným firmám, ktoré sú na firme a jej prosperite zainteresované.

Cieľom diplomovej práce je na základe hodnotenia analýzy finančného hospodárenia určiť činitele pôsobiace na formovanie finančnej situácie. Tým sa identifikujú silné a slabé stránky, na základe ktorých možno navrhnúť opatrenia na riešenie prípadných problémov na zlepšenie hospodárskej situácie podniku.

Analyzovaným a hodnoteným subjektom je Poľnohospodárske družstvo Bátorové Kosihy. Ekonomické zhodnotenie je uskutočnené za obdobie rokov 2004 - 2006.

Analýzu v diplomovej práci sme spracovali na základe údajov získaných z účtovnej evidencie PD Bátorové Kosihy. Základným zdrojom informácií pre výpočet ukazovateľov finančnej analýzy je účtovníctvo a účtovné výkazy, ktoré tvoria účtovnú závierku podniku, teda súvaha v plnom rozsahu za roky 2004 – 2006 a výkaz ziskov a strát v plnom rozsahu za roky 2004 - 2006.

Ukazovateľom ekonomickej efektívnosti je vzťah:

$$EF = \frac{\text{výstupy}}{\text{vstupy}} = \frac{\text{výnosy}}{\text{náklady}}$$

Analýzu hospodárenia firmy, jej ekonomickej a finančnej situácie vykonávame pomocou celého radu ukazovateľov, (ukazovatele efektívnosti, aktivity, likvidity a finančnej závislosti).

3 METODIKA PRÁCE

Ukazovateľ je sprostredkovaným obrazom objektívnej reality. V diplomovej práci sme použili absolútne ukazovatele, ktoré vyjadrujú určitý jav bez vzťahu k inému javu. Relatívne ukazovatele, ktoré vypovedajú o vzťahu dvoch rôznych javoch a ich číselná hodnota vyjadruje veľkosť jedného javu pripadajúcu na mernú jednotku druhého javu. Podielové ukazovatele vypovedajúce o štruktúre skúmanej skutočnosti a o vzťahu časti k celku. Vzťahové ukazovatele konfrontujúce pojmovo rozdielne ale rovnocenné veličiny, medzi ktorými sú logické väzby. Stavové ukazovatele, ktoré vypovedajú o stave (viazanosti) k určitému okamihu. Tokové ukazovatele vypovedajúce o vývoji ekonomickej skutočnosti za určité obdobie. Syntetické ukazovatele vypovedajúce o ekonomickej realite veľmi obtiažne a komplexne. Analytické ukazovatele majú čiastkový obsah a vypovedajú len o časti podieľajúcej sa na celku.

Finančná analýza predstavuje ohodnotenie minulosti, prítomnosti a predpokladanej budúcnosti hospodárenia podniku. Ide nielen o poznanie finančného zdravia podniku, ale predovšetkým o identifikáciu silných a slabých stránok vlastného podniku.

V závislosti od použitia časovej dimenzie pri finančnej analýze hovoríme:

- finančná analýza „ex post“ , ktorá hodnotí súčasnú a predchádzajúcu finančnú situáciu, podkladom sú ukazovatele charakterizujúce už skutočné hospodárske javy
- finančná analýza „ex ante“ , ktorá je nositeľom prognózovaných finančno-ekonomických výsledkov v budúcnosti

Predpokladom účinnej a objektívnej finančnej analýzy sú spoľahlivé a komplexné vstupné informácie, uplatnenie adekvátnej metodiky ich spracovania a vyhodnotenia. Z logických dôvodov sú pre potreby finančnej analýzy rozhodujúce finančné informácie. Ich hlavným zdrojom je vnútorná evidencia a vnútropodnikové výkazníctvo. V podnikoch, v ktorých je vedené podvojnú účtovníctvo sa za základ finančnej analýzy považujú účtovné výkazy tvoriace účtovnú závierku podniku. Účtovná závierka má v informačnom zabezpečení analytika osobitné miesto z dvoch dôvodov:

- 1. dôvod - do účtovnej závierky podniku sa premieta celý reprodukčný proces podniku. Dozvedáme sa z nej za akých podmienok sa realizoval a aký bol je priebeh a výsledky.
- 2. dôvod - údaje účtovnej závierky vecne, časovo a formálne vypovedajú o činnosti podniku, čo je v prípade mnohých podnikov verifikované audítorom.

Pri prezentovaní metód a postupov finančnej analýzy vychádzame z nasledovných účtovných výkazov:

- súvaha
- výkaz ziskov a strát
- výkaz cash flow

Súvaha je výkaz sprostredkujúci informácie o podnikovom majetku a finančných zdrojoch jeho krytia. Súvaha tak vlastne charakterizuje podmienky za ktorých sa realizoval reprodukčný proces. Majetok podniku predstavujú v súvahe jeho aktíva, finančné zdroje sú jeho pasíva. Aktíva i pasíva sú ďalej vnútorne členené.

Štruktúra súvahy

Aktíva		Súvaha k 31.12.2006.		Pasíva	
A	Pohľadávky za upísané vlastné Imanie	A	Vlastné imanie		
B	Stále aktíva (fixný majetok)	A.I.	Základné imanie		
B.I.	Nehmotný investičný majetok	A.II.	Kapitálové fondy		
B.II.	Hmotný investičný majetok	A.III.	Fondy zo zisku		
B.III	Finančné investície	A.IV.	Hospodársky výsledok min. rokov		
C	Obežné aktíva (obežný majetok)	A.V.	Hospodársky výsledok bež. účt. obd.		
C.I.	Zásoby	B	Cudzie zdroje		
C.II.	Dlhodobé pohľadávky	B.I.	Rezervy		
C.III	Krátkodobé pohľadávky	B.II.	Dlhodobé záväzky		
C.IV.	Finančný majetok	B.III.	Krátkodobé záväzky		
D	Ostatné aktíva (prechodné účty aktív)	B.IV.	Bankové úvery		
D.I.	Časové rozlíšenie	C	Ostatné pasíva (prechodné účty pasív)		
D.II.	Dohadné účty aktívne	C.I.	Časové rozlíšenie		
		C.II.	Dohadné účty pasívne		

Analýza vedená horizontálne skúma vývoj jednotlivých položiek ako i vzťahy medzi majetkom a zdrojmi jeho krytia. najznámejším pravidlom je „zlaté bilančné pravidlo“. podľa neho je prípustné použiť na finančné krytie stálych aktív len také finančné zdroje, ktoré má podnik dlhodobo k dispozícii. Takými sú vlastné imanie a dlhodobý cudzí (požičaný) kapitál. Správnu reláciu medzi nimi vyjadrujú nasledovné nerovnosti:

$$SA < VI + DPK \text{ resp. } SA - (VI + DPK) < 0$$

Celkový objem stálych aktív má byť menší ako je objem finančných zdrojov, ktoré sú dlhodobo k dispozícii. Vtedy je podnik prekapitalizovaný. Ak tomu tak nie je, majú tvar:

$$SA > VI + DPK \text{ resp. } SA - (VI + DPK) > 0$$

a podnik je vtedy podkapitalizovaný.

Z bilančnej rovnováhy, ktorá musí byť v súvahe zachovaná, vyplýva, že tieto vzťahy majú adekvátny obraz aj v oblasti obežných aktív. Tieto majú byť kryté najmä krátkodobým cudzím (požičaným) kapitálom. Stav prekapitalizovania teda zodpovedajú nerovnosti:

$$OA > KPK \text{ resp. } OA - KPK > 0$$

Obežné aktíva sú väčšie ako objem krátkodobých požičaných zdrojov. Je to umožnené tým, že časť dlhodobých zdrojov možno použiť tiež na krytie obežných aktív, možno nimi kryť trvalú potrebu zásob. Táto relácia súčasne garantuje návratnosť (materiálové krytie) krátkodobého cudzieho kapitálu (ide najmä o bežný úver a obchodný úver). Kladný rozdiel medzi obežnými aktívami a krátkodobým požičaným kapitálom nazývame čistý prevádzkový kapitál. Ak je podnik podkapitalizovaný, registrujeme v oblasti obežných aktív rozdiel,

$$OA < KPK \text{ resp. } OA - KPK < 0$$

ktorý nazývame nekrytý dlh.

Vypovedá o tom, že podnik použil krátkodobý požičaný kapitál na financovanie stálych aktív. To môže byť veľmi nebezpečné pre stabilitu podniku, pretože povinnosť vrátiť cudzí

kapitál mu vyniká skôr ako dôjde k produkcii stálych aktív. V takomto prípade je porušené zlaté pravidlo financovania. To si vyžaduje, aby bol zachovaný súlad medzi disponibilnosťou s finančnými výnosmi (dobou, na ktorú sú k dispozícii) a životnosťou majetku, ktorý bol na ich základe obstaraný.

Pri vertikálnej analýze izolovane skúmame zloženie majetku a kapitálu. Na základe štruktúry aktív sa analyzuje a hodnotí najmä likvidita podniku, teda jeho schopnosť hradiť záväzky, štruktúra pasív je zase podkladom pre analýzu stupňa zadĺženosti (finančnej samostatnosti) podniku.

Výkaz ziskov a strát je výkaz sprostredkujúci informácie o podnikových výnosoch a nákladoch. Z ich rozdielu vyplýva hospodársky výsledok podniku (zisk alebo strata) za analyzované (účtovné) obdobie. Výkaz ziskov a strát vlastne vypovedá o priebehu a výsledkoch reprodukčného procesu. Výnosy a náklady a tiež hospodársky výsledok sú vo výsledovke rozdelené do troch oblastí: prevádzkovej, finančnej a mimoriadnej.

Výkaz ziskov a strát (výsledovka)

Tržby za predaj tovaru

- Náklady vynaložené na predaný tovar

OBCHODNÁ MARŽA

Výroba

- + Výnosy z prevádzkových činností
- Náklady prevádzkových činností

● Prevádzkový hospodársky výsledok

- + Finančné výnosy
- Finančné náklady

● Hospodársky výsledok z finančných operácií

- Daň z príjmov za bežnú činnosť

● Hospodársky výsledok za bežnú činnosť

- + Mimoriadne výnosy
- Daň z príjmov z mimoriadnej činnosti

● Mimoriadny hospodársky výsledok

● Hospodársky výsledok za účtovné obdobie

Výsledovka umožňuje analyzovať činitele, ktoré determinovali tvorbu hospodárskeho výsledku a má preto pre finančnú analýzu veľký význam. Výsledovka umožňuje uskutočniť veľmi podrobnú analýzu ukazovateľa nákladovosti, ktorý vypovedá o tom, koľko musíme vynaložiť nákladov na dosiahnutie 1 Sk výnosov. Charakterizuje tak hospodárnosť podnikania, ktorá citeľne ovplyvňuje jeho celkovú efektívnosť

Z rozkladu hospodárnosti vyplýva, že hospodárnosť závisí od hospodárnosti dosiahnutej v jednotlivých oblastiach prevádzkovej, finančnej a mimoriadnej a pôsobí na ňu tiež štruktúra výnosov. nákladovosť prevádzkovej činnosti je ďalej dovedená až do úrovne jednotlivých nákladových druhov.

Prehľad peňažných tokov (výkaz cash flow) je výkaz informujúci o príjmoch a výdavkoch podniku a tiež o ich rozdieloch - peňažných prostriedkoch. Tento výkaz teda charakterizuje priebeh a výsledky reprodukčného procesu podniku. Jeho potreba je daná tým, že v podvojnóm účtovníctve sa rešpektuje princíp, podľa ktorého sa náklady a výnosy účtujú do obdobia, s ktorým vecne a časovo súvisia, a nie do obdobia, v ktorom sa prejavujú ako príjmy resp. výdaje. Z toho vyplýva, že výnosy podniku sa nerovnajú jeho príjmom, náklady sa nerovnajú výdajom a preto tiež hospodársky výsledok nie je totožný s peňažnou hotovosťou, ktorou podnik disponuje.

Zjednodušený postup pri zostavení cash flow so stĺpcovým usporiadaním

A cash flow z prevádzkovej činnosti (CFPC)

+				hospodársky výsledok
+				Odpisy
+	zvýšenie	-	pokles	stavu rezerv
+	pokles	-	zvýšenie	stavu ostatných aktív
+	zvýšenie	-	pokles	stavu ostatných pasív
+	zvýšenie	-	pokles	stavu krátkodobých záväzkov
+	pokles	-	zvýšenie	stavu krátkodobých pohľadávok
+	pokles	-	zvýšenie	stavu zásob
+	zvýšenie	-	pokles	krátkodobých bankových úverov a finančných výpomocí
-	pokles	+	zvýšenie	stavu krátkodobého finančného majetku

B cash flow z investičných aktivít (CFIA)

+	pokles	-	zvýšenie	stavu investičného majetku (ZC + odpisy)
+	pokles	-	zvýšenie	stavu finančných investícií

C cash flow z finančných aktivít (CFFA)

+	pokles	-	zvýšenie	stavu pohľadávok za upísané vlastné imanie
+	pokles	-	zvýšenie	stavu dlhodobých pohľadávok
+	zvýšenie	-	pokles	dlhodobých záväzkov
+	zvýšenie	-	pokles	stavu dlhodobých bankových úverov
+	zvýšenie	-	pokles	stavu vlastného imania
-				hospodársky výsledok

$$\text{NET CASH FLOW} = \text{CFPC} + \text{CFIA} + \text{CFFA}$$

stav peňažných prostriedkov na začiatku obdobia

+ net cash flow

= stav peňažných prostriedkov na konci obdobia

Metodika, ktorú použijem v diplomovej práci sa opiera o pomerové finančné ukazovatele. Zvolili sme štandardný postup, ktorý pozostáva z týchto krokov:

1. vypočítali sme finančné pomerové ukazovatele za PD Bátorové Kosihy
2. podnikové ukazovatele sme porovnali s priemernými ukazovateľmi za príslušný odbor podnikania (prípadne extrémnymi hodnotami)
3. skúmali sme vývoj podnikových ukazovateľov v čase
4. analyzovali sme vzájomné vzťahy medzi pomerovými finančnými ukazovateľmi

Vo finančnej analýze sme použili nasledovné ukazovatele:

- ukazovatele likvidity
- ukazovatele aktivity
- ukazovatele zadĺženosti
- ukazovatele rentability
- ukazovatele cash flow

Ukazovatele likvidity

Veľmi spoľahlivú výpoveď o finančnej situácii podniku možno získať analýzou jeho schopnosti hradiť svoje záväzky. Platí, že podnik finančne stabilný je schopný hradiť, podnik s finančnými ťažkosťami s tým má problémy. Je zbytočné podrobne vysvetľovať, ako primeraná schopnosť hradiť záväzky ovplyvňuje meno podniku, táto súvislosť je veľmi očividná. Schopnosť hradiť záväzky je ovplyvnená mnohými skutočnosťami, no dve sú mimoriadne dôležité:

- ▶ prvou je štruktúra majetku
- ▶ druhou primeraný a pravidelný prítok peňažných prostriedkov

Štruktúra majetku pôsobí na túto schopnosť v dôsledku toho, že jednotlivé majetkové súčasti sa vyznačujú rôznou likvidnosťou. Likvidnosťou sa pritom rozumie schopnosť (rýchlosť) ich transformácie z danej podoby (napr. z podoby zásob) na peňažné prostriedky, ktorými možno záväzky vyrovať. Vzhľadom na túto vlastnosť možno majetok zaradiť do niekoľkých tried:

1. najlikvidnejšie - peniaze, ceniny, krátkodobé cenné papiere (krátkodobý finančný majetok
2. majetkové súčasti realizovateľné v krátkej dobe - splatné krátkodobé pohľadávky
3. menej likvidné – zásoby
4. dlhodobo likvidné - obligácie, dlhodobé pohľadávky, termínované vklady
5. nelikvidné (takmer nelikvidné) - hmotný investičný majetok

Toto členenie majetku podľa likvidností bude východisko pre vytvorenie prvotného obrazu o úrovni likvidity. Tento obraz však môže byť skreslený tým, že východiskové údaje sú statické, vypovedajú o zložení majetku v určitom okamihu. Ďalej tým, že členenie je pomerne „hrubé“, aj v jednej triede sa vyskytuje majetok s rozdielnou speňažiteľnosťou, napr. výrobné zásoby (materiál) majú podstatne „ďalej“ k peňažným prostriedkom ako zásoby hotových výrobkov atď. Analýzou likvidity som sa zamerlal na nasledovné ukazovatele:

$$\text{Pohotov\acute{a} likvidita (1. stupe\~n)} = \frac{\text{finan\~n\acute{y} majetok}}{\text{kr\~at}kodob\acute{e} z\~av\~azky}$$

Ukazovateľ vypovedá o vzťahu medzi najlikvidnejšou časťou majetku a krátkodobými záväzkami. Krátkodobými záväzkami rozumieme záväzky z obchodného styku, bežné bankové úvery, krátkodobé finančné výpomoci, teda všetky dlhy podniku splatné do jedného roka vrátane splátok stredno- a dlhodobých úverov. Na základe publikovaných skúsenosti z výrobných podnikov pôsobia v rozvinutých trhových ekonomikách sa považuje výsledok 0,2 za dolnú hranicu pásma priateľných výsledkov. Pohotovú likviditu je teda zabezpečená vtedy, ak na 1 Sk krátkodobých záväzkov pripadá najmenej 20 halierov finančného majetku. Tento vzťah pravdaže potrebuje aj hornú hranicu, pretože nie je účelné vidieť v podobe najlikvidnejšieho majetku „nadbytočne“ veľa majetku. V rovnakých zdrojoch sa uvádza hodnota 0,6 Sk.

$$\text{Likvidita be\~zn\acute{a} (2. stupe\~n)} = \frac{\text{finan\~n\acute{y} majetok} + \text{kr\~at}kodob\acute{e} \text{ poh\~l}ad\~avky}{\text{kr\~at}kodob\acute{e} z\~av\~azky}$$

Čitateľ zlomku je rozšírený o krátkodobé pohľadávky. Len pohľadávky, ktoré sa uhradia, možno použiť pri výpočte vlastnej schopnosti hradiť záväzky. Za odporúčané hodnoty sa považujú tie, ktoré sú v intervale 1 až 1,5. Krátkodobé záväzky teda nemajú presiahnuť (je lepšie ak sú menšie) objem finančného majetku a krátkodobých pohľadávok.

$$\text{Likvidita celková (3. stupeň)} = \frac{\text{finančný majetok +krátkodobé pohľadávky + zásoby}}{\text{krátkodobé záväzky}}$$

V záujme verného obrazu o likvidite je potrebné zásoby preveriť, vylúčiť dubiózne, zrealniť stav tých, ktoré sa neúmerne pomaly obracajú. Smernou hodnotou je potom interval 2 až 2,5.

Akú úroveň likvidity dosahujú slovenské podniky? Žiaľ, nie príliš vysokú a schopnosť hradiť záväzky je nízka. Priemerný slovenský podnik dosiahol v roku 2006 v bežnej likvidite hodnotu 0,69 a v celkovej 0,94. Ani speňažením celých obežných aktív nezíska podnik dost' prostriedkov na úhradu svojich záväzkov.

Ukazovatele aktivity

Ukazovatele aktivity umožňujú vyjadriť, kvantifikovať a teda i analyzovať, ako účinne podnik využíva svoj majetok. Primerané využitie je podmienkou konsolidovanej finančnej situácie. Nedostatočné využitie je svojim dôsledkom rovnaké ako situácia, keď podnik má majetku „priveľa“. S tým sú spojené nadpriemerné náklady, pretože majetok treba ochraňovať, udržiavať, jeho veľká časť je krytá úverom a vysoký stav majetku si vyžaduje vysoký úver, ktorý plodí vysoký úrok atď. Nie je však dobrý ani stav, keď podnik má majetku „primálo“. Nedostatočný stav zásob má napr. za následok nízky objem výroby a podnik prichádza o tržby, ktoré by mohlo dosiahnuť.

Na vyjadrenie aktivity slúžia ukazovatele vypovedajúce o obratovosti (viazanosti, náročnosti) majetku ako celku i jeho jednotlivých častí. Použil som nasledovné ukazovatele:

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby (Ø stav) * 365}}{\text{tržby}}$$

Ukazovateľ vypovedá o tom, koľko dní trvá jedna obrátka zásob (v dňoch). V menovateli možno namiesto tržieb použiť tiež náklady.

$$\text{Doba inkasa krátkodobých pohľadávok} = \frac{\text{pohľadávky (Ø stav) * 365}}{\text{tržby}}$$

Ukazovateľ vyčísluje, koľko dní v priemere trvá, kým od realizácie (fakturácie) dôjde k inkasu. Za pohľadávky možno dosadiť pohľadávky z obchodného styku. Dozvieme sa o platobnej disciplíne odberateľov. Je veľmi poučné konfrontovať platobnú disciplínu odberateľov (doba inkasa pohľadávok) s vlastnou platobnou disciplínou. O tej vypovedá ukazovateľ,

$$\text{Doba splácania záväzkov} = \frac{\text{záväzky (Ø stav) * 365}}{\text{tržby}}$$

ktorý kvantifikuje dobu trvania úhrady záväzku od momentu jeho vzniku. Je prirodzené, že každý podnikateľský subjekt „radšej inkasuje, ako platí“. Príliš veľký rozdiel medzi dobami splatnosti však vypovedá o nekonsolidovaných hospodárskych vzťahoch a ak je tento jav priestorovým, môže spôsobiť spomalenie či dokonca stagnáciu peňažných tokov v ekonomike.

$$\text{Doba obratu aktív} = \frac{\text{aktíva (Ø stav) * 365}}{\text{tržby}}$$

$$\text{Obrat aktív} = \frac{\text{tržby}}{\text{aktíva (Ø stav) * 365}}$$

Obidva postupy musia prirodzene viesť k rovnakému výsledku. Ukazovateľ vyjadruje koľkokrát sa aktíva (stále aktíva) obrátia za rok.

V roku 2006 sa v priemernom slovenskom podniku obrátili zásoby za 0,36 dňa, priemerná doba inkasa pohľadávok bola 30,6 dňa, priemerná doba splácania záväzkov 78,5 dní a aktíva uskutočnili jednu obrátku za 368,7 dňa. Rozdiel medzi dobou inkasa a splácania je však priepastný a vyvoláva veľké napätie vo vzťahoch medzi podnikmi i v celej ekonomike.

Ukazovatele zadĺženosti

Ukazovatele zadĺženosti slúžia na monitorovanie štruktúry finančných zdrojov podniku. Podiel vlastných a cudzích zdrojov ovplyvňuje finančnú stabilitu podniku. Vysoký podiel vlastných zdrojov robí podnik stabilným, nezávislým, pri ich nízkom podiele je podnik labilný, výkyvy na trhu a zneistenie veriteľov môže mať vážne dôsledky. V rovnovážnom trhovom prostredí je (vo všeobecnosti) vlastný kapitál „drahší“ ako cudzí kapitál. Dividenda pre akcionára musí znamenať vyššie zhodnotenie jeho kapitálu, ako je zhodnotenie, ktoré by dosiahol uložením vkladu v banke. Súbor ukazovateľov vypovedajúcich o zadĺženosti je veľmi bohatý, ja som si vybral tieto:

$$\text{Stupeň samo financovania} = \frac{\text{vlastný kapitál}}{\text{pasíva celkom}}$$

$$\text{Stupeň zadĺženosti} = \frac{\text{cudzí kapitál}}{\text{pasíva celkom}}$$

Obidva tieto ukazovatele veľmi bezprostredne vypovedajú o štruktúre finančných zdrojov.

$$\text{Finančná páka} = \frac{\text{pasíva celkom}}{\text{vlastný kapitál}}$$

Ukazovateľ vypovedá o tom, akú časť aktív tvorí vlastný kapitál. Ak je napríklad finančná páka 2, tak podiel vlastného a cudzieho kapitálu je rovnaký. Finančná páka sa používa na označenie ukazovateľov vyjadrujúcej štruktúru zdrojov. V krajinách EÚ sa považuje za krajnú, ešte prijateľnú hranicu nasadenie cudzieho kapitálu, jeho 70 - percentný podiel, inak povedané, dvojtretinový podiel. Minimálne jednu tretinu má tvoriť vlastný kapitál.

$$\text{Krytie úrokov} = \frac{\text{zisk pred zdanením} + \text{úroky}}{\text{úroky}}$$

Ukazovateľ vypovedá o schopnosti podniku hrať „cenu“ cudzieho kapitálu. Situácia je prijateľná, ak túto cenu je schopný zaplatiť, ak nie, musí znížiť zadĺženosť.

$$\text{Platobná neschopnosť} = \frac{\text{záväzky}}{\text{požiadavky}}$$

$$\text{Krytie investičného majetku} = \frac{\text{dlhodobé zdroje}}{\text{stále aktíva}}$$

Ukazovateľ vypovedá o dodržaní zlatého bilančného pravidla. Ak je výsledok > 1, tak je podnik prekapitalizovaný, v opačnom prípade je podkapitalizovaný.

Zadĺženosť slovenských podnikov je vysoká. Priemerný slovenský podnik mal v roku 2006 podiel cudzieho kapitálu 76,1 %, najvyššiu zadĺženosť vykazujú spoločnosti s ručením obmedzeným (80,9 %), najnižšiu fyzické osoby registrované v obchodnom registri (34 %). Podľa predmetu činnosti sú najzadĺženejšie obchodné firmy (82,7 %). Ukazovateľ platobnej neschopnosti vykazuje u priemerného podniku hodnotu 1,56, čo znamená, že záväzky sú o 56 % vyššie ako požiadavky.

Ukazovatele rentability

Ukazovatele rentability vyjadrujú výnosnosť podnikového úsilia. Do ich úrovne a

vývoja sa premietajú úroveň a vývoj likvidity, aktivity i zadĺženosti a ukazovatele rentability ich tak syntetizujú. Spoločné pre rôzne skonštruované ukazovatele rentability je, že spravidla konfrontujú finančný vývoj podnikovej činnosti (hospodársky výsledok) so základom, ktorý najčastejšie vyjadruje objem vloženého kapitálu alebo objem podnikovej činnosti (spotrebované vstupy).

$$\text{Rentabilita celkového kapitálu} = \frac{\text{čistý HV + nákladové úroky * (1 - sadzba dane príjmu)}}{\text{celkový vložený kapitál}}$$

$$\text{Hrubá rentabilita celkového kapitálu} = \frac{\text{HV pred zdanením + nákladové úroky}}{\text{celkový vložený kapitál}}$$

$$\text{Rentabilita vlastného kapitálu} = \frac{\text{čistý HV}}{\text{Ø stav vlastného kapitálu}}$$

Rentabilita vlastného kapitálu by mala zaujímať predovšetkým akcionárov (vlastníkov).

Rast ukazovateľa môže znamenať:

- ▶ pokles zúčenia cudzieho kapitálu
- ▶ zlepšenie hospodárskeho výsledku
- ▶ menší podiel vlastného kapitálu
- ▶ kombinácia dvoch alebo troch z predchádzajúcich faktorov

$$\text{Hrubá rentabilita vlastného kapitálu} = \frac{\text{HV pred zdanením}}{\text{Ø stav vlastného kapitálu}}$$

$$\text{Rentabilita základného imania} = \frac{\text{čistý HV}}{\text{Ø stav základného imania}}$$

$$\text{Rentabilita cudzieho kapitálu} = \frac{\text{čistý HV}}{\text{požičaný (cudzí) kapitál}}$$

Rentabilita cudzieho (požičaného) kapitálu vyjadruje, koľko hospodárskeho výsledku (čistého zisku) dostaneme z cudzej (požičanej) koruny.

$$\text{Rentabilita výnosov} = \frac{\text{čistý HV}}{\text{podnikové výnosy}}$$

Rentabilita výnosov tiež ju nazývame ziskovosť. Patrí taktiež k rozhodujúcim ukazovateľom pre umiestnenie kapitálu zo strany investorov.

$$\text{Hrubá rentabilita výnosov} = \frac{\text{HV pred zdanením}}{\text{podnikové výnosy}}$$

$$\text{Rentabilita nákladov} = \frac{\text{čistý HV}}{\text{podnikové náklady}}$$

Rentabilita nákladov poukazuje, aký pomer má zisk na vynaložených celkových nákladoch. Do pomeru môžeme dávať aj jednotlivé dielčie nákladové položky, ako sú napr. mzdové náklady, resp. osobné náklady, náklady spojené s výrobnou spotrebou atď.

$$\text{Hrubá rentabilita nákladov} = \frac{\text{HV pred zdanením}}{\text{podnikové náklady}}$$

$$\text{Rentabilita tržieb} = \frac{\text{čistý HV}}{\text{podnikové tržby}}$$

Rentabilita tržieb charakterizuje trhovú úspešnosť podniku. Úzko súvisí s ukazovateľom nákladovosti. Odpovedá na otázku, koľko zisku vyprodukovala firma na 1 Sk tržieb.

$$\text{Hrubá rentabilita tržieb} = \frac{\text{HV pred zdanením}}{\text{podnikové tržby}}$$

$$\text{Rentabilita pridanej hodnoty} = \frac{\text{čistý HV}}{\text{pridaná hodnota}}$$

Vzhľadom na to, že hospodársky výsledok je závislý na objeme výnosov a nákladov, tento ukazovateľ vhodne dopĺňa rentabilitu výnosov a nákladov. Poukazuje na podiel zisku pripadajúci na korunu hodnoty pridanej samotným analyzovaným podnikom.

$$\text{Hrubá rentabilita pridanej hodnoty} = \frac{\text{HV pred zdanením}}{\text{pridaná hodnota}}$$

Postup výpočtu cash flow

$$\begin{aligned} \text{Cash flow 1} &= + \text{hospodársky výsledok po zdanení} \\ &\quad - \text{odpisy} \\ &\quad \pm \text{časové rozlíšenie nákladov a výnosov} \\ \text{Cash flow 2} &= + \text{cash flow 1} \\ &\quad \pm \text{zmena stavu zásob} \\ \text{Cash flow 3} &= + \text{cash flow 2} \\ &\quad \pm \text{zmena stavu krátkodobých záväzkov} \\ &\quad \pm \text{zmena stavu krátkodobých pohľadávok} \end{aligned}$$

Takto vypočítaný cash flow nemá síce takú vypovedaciu schopnosť ako net cash flow, zato jeho výhodou je jeho rýchle a praktické využitie pre porovnanie v čase, ale aj v priestore. Tým že je rozdelený do troch podskupín, vzniká tu možnosť zohľadniť vplyv

jednotlivých v čase a priestore meniacich sa faktorov na jeho tvorbu a vývoj.

Ukazovatele diskriminačnej analýzy

Altmanov model diskriminačnej analýzy

$$Z = 0,717x_1 + 0,874x_2 + 3,107x_3 + 0,420x_4 + 0,998x_5$$

kde: x_1 - čistý pracovný kapitál / celkový kapitál
 x_2 - nerozdelený zisk./ celkový kapitál
 x_3 - (zisk pred zdanením + nákladové úroky) / celkový kapitál
 x_4 - trhovú hodnotu vlastného kapitálu / cudzí kapitál
 x_5 - tržby / celkový kapitál

Do jednotlivých kategórií zaraďujeme podnik podľa nasledujúcich kritérií:

Index:	Interpretácia:
$Z > 2,9$	finančná situácia podniku je zdravá
$1,2 < Z < 2,9$	vypovedacia schopnosť je indiferentná
$Z < 1,2$	finančná situácia je kritická, hrozí bankrot

Index bonity:

$$B = 1,5x_1 + 0,08x_2 + 10x_3 + 5x_4 + 0,3x_5 + 0,1x_6$$

kde: x_1 - net cash flow / cudzí kapitál
 x_2 - pasíva celkom / cudzí kapitál
 x_3 - zisk pred zdanením / celkový kapitál
 x_4 - zisk pred zdanením / podnikové výnosy
 x_5 - zásoby / aktíva celkom
 x_6 - podnikové výnosy / pasíva celkom

Do jednotlivých kategórií zaraďujeme podniky podľa nasledujúcich kritérií:

extrémne zlá	veľmi zlá	zlá	určité problémy	dobrá	veľmi dobrá	extrémne Dobrá
-3	-2	-1	0	1	2	3

CH index:

$$CH = 0,37x_1 + 0,25x_2 + 0,21x_3 - 0,10x_4 - 0,07x_5$$

kde:

x_1 - rentabilita celkového kapitálu

x_2 - rentabilita tržieb

x_3 - solventnosť

x_4 - doba splatnosti záväzkov

x_5 - celková zadlženosť

Do jednotlivých kategórií zaradujeme podniky podľa nasledujúcich kritérií:

$$CH \geq 2,5$$

prosperujúce podniky

$$-5 < CH < 2,5$$

priemerné podniky

$$CH \leq -5$$

neprosperujúce podniky

4 VÝSLEDKY PRÁCE

4.1 Charakteristika podniku

Súčasné podmienky podnikateľskej činnosti v agropotravinárskom komplexe výrazne poznačilo turbolentné prostredie v oblasti legislatívnej a spoločensko-politickej situácii, v oblasti formujúcich sa ekonomických pravidiel, ale najmä transformácie a privatizácie poľnohospodárskych subjektov, ako ak prispôsobenie sa európskym organizačným normám. Podnikové manažmenty vynakladajú obrovské úsilie na základné zabezpečenie reprodukčného procesu i ľudských zdrojov, transformáciu myslenia zamestnancov, ktorých výrazný pokles sa nezastavil. Takto je to aj na Poľnohospodárskom družstve Bátorové Kosihy.

Poľnohospodárske družstvo prechádzalo obdobím od centrálne riadenej ekonomiky až po trhovú ekonomiku, čo sa prejavilo na družstve. Družstvo vzniklo a bolo zapísané do firemného registra dňa 20. septembra 1949. V rokoch 1991- 1992 sa transformovalo. V roku 1991 boli členskou schôdzou v zmysle zákona o poľnohospodárskom družstevníctve prijaté nové stanov. Transformácia bola ukončená v roku 1999. Táto transformácia si vyžiadala nemalé prostriedky. Družstvo vydalo prostredníctvom Strediska cenných papierov v Nitre „družstevnícke podielnicke listy" pre nečlenov družstva. Členom družstva eviduje členské vklady v zmysle stanov družstva. V roku 1999 na členskej schôdze bolo prijaté rozhodnutie o voľbe predsedu a podpredsedu družstva.

4.1.1 Predmet činnosti

Družstvo podniká za účelom dosiahnutia zisku a zabezpečenie hospodárskych a sociálnych potrieb svojich členov v nasledovných oblastiach:

- podnikanie v poľnohospodárskej výrobe, vrátane predaja nespracovaných poľnohospodárskych výrobkov na účely spracovania a ďalšieho predaja
- kníhviazačstvo
- prevádzanie opráv poľnohospodárskych strojov a zariadení
- služby pre rastlinnú výrobu - prevádzanie mechanizačných prác
- vedenie účtovnej evidencie
- činnosť ekonomického poradcu
- cestná nepravidelná hromadná preprava osôb
- obchodná činnosť - malo a veľkoobchod- kúpa a predaj tovaru v rozsahu voľnej

živnosti

- výroba a predaj kŕmnych zmesí
- bitúnok

4.1.2 Výrobné a klimatické podmienky

Na sektorovom prehľade o plochách a kultúrach Geodézia v Komárne vykazuje nasledovné plochy:

Celková výmera:	3475,2997 ha
- z toho orná pôda:	3219,5199 ha
vinohrady:	105,43650 ha
záhrady:	3,13000 ha
ovocné sady:	30,07100 ha
lúky a pasienky:	19,81260 ha
ostatné vodné plochy:	22,26810 ha
zastavané plochy a nádvoria:	72,90320 ha
ostatné plochy:	2,15840 ha

Pre hodnotenie klimatických pomerov použijeme výsledky porovnaní meteorologickej stanice Hurbanovo.

Priemerné teploty v jednotlivých mesiacoch podľa dlhodobého sledovania:

Tabuľka 1

Mesiace	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Teplota v C	-1,8	-0,1	4,9	10,1	15,3	19,1	20,1	19,2	15,3	9,9	4,4	0,4

Prameň: interné údaje podniku

Priemerná teplota za rok : 9,7 stupňov C.

Zrážkové pomery podľa sledovania agronomickej služby v mm za posledné

tri roky:

Tabuľka 2

Rok/ mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ročný úhrn
2004	81,8	31,2	8,9	57,2	154,2	24,6	60,5	44,7	68,5	29,9	84,5	24,6	526,3
2005	25,3	9,1	14,8	35,0	66,3	30,0	96,4	70,3	52,7	17,3	28,2	29,1	619,1
2006	32,3	0,0	14,9	93,1	65,9	76,9	77,2	28,8	28,8	26,3	38,8	28,6	620,0

Prameň: interné údaje podniku

Rozdelenie zrážok v jednotlivých rokoch bolo veľmi nerovnomerné v jednotlivých častiach chotára. V posledných rokoch najmä v jesenných mesiacoch je nadpriemerné množstvo zrážok. Dlhoročný priemer podľa meteorologickej stanice Hurbanovo je 582 mm počas vegetácie 320 mm. Na družstve v posledných troch rokoch počas vegetácie boli zrážky v množstve 422 mm.

4.1.3 Reliéf územia a pôdne podmienky

Geomorfologicky katastrálne územie obce patrí k Podunajskej nížine. Len v severnej časti chotára zasahuje svojím okrajom Hronská pahorkatina svojím južným výbežkom. V obci sa nachádza najvyšší vrch podunajskej nížiny Chrbát 271 m nad morom.

V chotári družstva prevláda černozem, v severnej časti chotára hnedozem, v severovýchodnej časti mačínová a lužná pôda karbonátová. Černozeme karbonátové sú charakteristické s priemerným obsahom humusných látok. Pôdy nevyhnutne vyžadujú pravidelné hnojenie organickými a priemyselnými hnojivami. Dostatočný obsah humusu, dobrá mikrobiálna činnosť vytvárajú priaznivé podmienky na dosahovanie pravidelných vysokých úrod všetkých plodín, čo sa v poslednom období práve v dôsledku nedostatku priemyselných hnojív nedá povedať. Černozem degradovaná zaberá menšie okrsky. Sú to pôdy z hľadiska agronomického so zníženou úrodnosťou, vyžadujú pravidelné vápnenie. Hnedozeme na spraši majú priemerný obsah ílu a prachu. V porovnaní s černozemami úrodnosť je menšia a vyžaduje pravidelné výdatnejšie hnojenie.

V mačínovej pôde černozemnej sa nachádzajú pásy piesočnatých presypov. Majú nepriaznivý režim živín a extrémne zlý vodný režim. Z hľadiska úrodnosti ich družstvo využíva na pestovanie špeciálnych plodín hrozna a ovocia. Čo do zrnitosti prevažná časť chotára družstva tvorí pôda hlinitá na severovýchode piesočnato-hlinitá. Severozápadnú časť chotára tvoria lesy.

Z hľadiska poľnohospodárskeho zamerania je zaradený chotár do výrobnjej oblasti

kukuričnej s dvoma podtypmi, a to jačmenným a pšeničným.

Priemerná cena pôdy je 6,70 Sk/m² , pritom 50 ha má v cenovej hladine 12,50 Sk/m².

Skupina ceny pôdy je 17.

4.2 Výrobná štruktúra

Hospodárenie družstva je zamerané do troch oblastí:

- rastlinná výroba
- živočíšna výroba
- pomocné činnosti
 - mechanizácia
 - kníhviazačstvo

4.2.1 Rastlinná výroba

Prehľad úrod poľnohospodárskej produkcie v t

Tabuľka 3

Plodina	Produkcia v t rok 2004	Produkcia v t rok 2005	Produkcia v t rok 2006
Pšenica ozimná	2268	3135	3013,5
Jačmeň jarný	657	1220	1427,1
Kukurica na zrno	803,3	1272	2005
Hrach siaty	50,5	266	230,2
Slničnica	558,7	516,4	99,1
Repka ozimná	124	476	493,9
Sója	0	45	25
Tabak	67,8	60	64,5
Ovocie spolu	63,7	35	109,4
Hrozno spolu	438,4	776	592,5
Lucerna v zelenom	3760,8	7020	9042
Kukurica na zeleno	5501,7	7645	8686,1
Jarné miešanky	512,8	1423	1121,4
Ozimné miešanky	580	777	528
Vedľajšie výrobky	2827	3320	3524

Prameň: interné údaje podniku

Úsek bol poznamenaný v roku 2004 veľkým suchom, čo sa aj prejavilo na produkcii plodín a na hektárových úrodách. Rok 2004 môžeme považovať za najhorší za posledné tri roky. Následný rok 2005 bol o niečo lepší. Žatevné výsledky boli slabé až na repku ozimnú a krmný hrach. Na predaj zostalo len malé množstvo potravinárskej pšenice a sladovníckeho jačmeňa. Rok 2006 bol na žatevné výsledky tiež slabý až na pšenicu. Dopestoval sa kvalitný sladovnícky jačmeň. V roku sa predalo viac ozimnej repky. Vzhľadom na lepšie ceny olejnin a priemerné možnosti predaja ostatných komodít sa

plánované tržby vedeli zabezpečiť. Vzhľadom na priebeh počasia boh lepšie výsledky s kukuricou na zrno, hoci sa táto plodina pestovala na kopcoch.

V rastlinnej výrobe bol naplnený plán tržieb, keď sa plánovalo 30856 tis. Sk a dosiahlo sa 32510 tis. Sk a vysoko sa presiahli aj tržby za rok 2005, ktoré činili 29652 tis. Sk. V roku 2004 sa dosiahli tržby v rastlinnej výrobe len 19693 tis. Sk, to je takmer o 10 miliónov viac v roku 2005 a o 12817 tis. Sk viac v roku 2006. Realizačné ceny rastlinných výrobkov v porovnaní s plánom neboli dosiahnuté pri pšenici, jačmeni a kukurici. Hoci ceny chlebového obilia oproti predchádzajúcemu roku zaznamenali veľmi mierny nárast u potravinárskej pšenice, ceny chleba hneď začiatkom sa začali zvyšovať. U pšenice bola dosiahnutá priemerná realizačná cena 4268 Sk/t. U kukurice sa dosiahla priemerná realizačná cena 2300 Sk/t, čo je tiež veľmi málo v porovnaní s predchádzajúcim rokom, keď v roku 2005 sa dosiahla priemerná realizačná cena u kukurice 3078 Sk/t, hoci úroda bola podstatne vyššia a dosiahla úroveň 5,93 t/ha. V roku 2004 realizačná cena kukurice bola 3090 Sk/t. Realizačné ceny splnili alebo boli na úrovni plánu alebo mierne prekročili, u repky sa dosiahlo vyššiu realizačnú cenu o 374 Sk/t, slnečnica o 1327 Sk/t viac oproti plánu. U slnečnice sú ceny dosť stabilné a držia sa už viac rokov na úrovni. Samozrejme, že veľmi ťažko pokrývajú nárast cien každým rokom u chémie, umelých hnojív, osív apod. Pri splnení plánovaných výnosov by bolo pestovanie slnečnice rentabilnejšie. Výpad z tržieb rastlinnej výroby bol vysoký a postihol celkový výsledok na družstve. U hrozna plán plnenia realizačných cien bol prekročený. Za každý 1 kg hrozna bol príjem o 2,28 Sk viac než sa plánoval. Úroda hrozna, keď namiesto plánu 7,49 t/ha sa dosiahla úroda 7,22 t/ha a spôsobila u tržieb pokles 101 tis. Sk a oproti roku 2005 sa zaostalo v tržbách za hrozno 1782 tis. Sk V pestovaní broskýň plán nebol naplnený. V priebehu vegetačného obdobia sa predpokladalo, že plán sa splní, nakoľko úroda sa ukazovala vysoká, i tu sa prejavilo sucho. Dôsledkom čoho nedozreté plody vädli a opadávali. Poškodených bolo 11 t. U tržieb sa dosiahlo 667 tis. Sk, čo je viac oproti plánu o 51 tis. Sk V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2005 je to viac o 6105 Sk za 1 t.

Prehľad realizačných cien a tržieb vybraných plodín

Tabuľka 4

Plodina	Realizačná cena						Tržby v tis. Sk					
	plán 2004	plán 2005	plán 2006	skut. 2004	skut. 2005	skut. 2006	Plán 2004	plán 2005	plán 2006	skut. 2004	skut. 2005	skut. 2006
Pšenica	3575	3946	4417	2820	3578	4268	3986	4210	5778	862	4305	5755

Jačmeň	3778	4348	4659	4560	4468	4586	2754	3000	3154	1176	3284	5579
Kukurica	2924	2981	3417	3090	2486	2300	2658	1550	145	2423	445	0
Slničnica	7950	7650	8100	7890	8153	9427	5374	4605	4220	4403	4951	4866
Tabak	55000	55000	50000	51920	48226	53656	3850	3630	3300	3594	2896	3434
Broskyne	10000	11500	14000	13000	19310	20212	550	644	61	676	560	667
Hrozno	11000	11500	11500	12870	11798	12456	7535	6900	7475	4247	9156	7374
Repka	6500	7150	7600	6810	7344	7974	2418	2824	3853	844	3495	3939
Jablká	5000	5000	8000	6500	10000	5578	200	100	16	78	60	424

Prameň: interné údaje podniku

4.3 Živočišna výroba

Dosiahnuté výsledky v živočišnej výrobe môžeme hodnotiť kladne. Plánované úlohy sa vo väčšine ukazovateľov splnili a niektoré aj prekročili. Tržby sa oproti predošlému hospodárskemu roku zvýšili a to nielen o zvýšenie nákupných cien, ale aj za zvýšenie objemu trhovej produkcie oproti predošlému roku o 16 mil . Sk a oproti plánu o 9 mil. Sk. Dopyt na živočišne produkty bol pomerne vyrovnaný. Bravčového mäsa bolo na trhu menej, preto sa výkupné ceny zvýšili až na úroveň 55 Sk/kg (2005). S realizáciou mlieka neboli žiadne problémy. V hovädzom mäse sa situácia skomplikovala objavením prvého prípadu choroby BSE na Slovensku.

4.3.1 Chov hovädzieho dobytku

Na úseku chovu HD boh problémy v nedostatku kvalitných objemových krmív. Nedaril sa nákup siláže podľa predstáv. Siláž rôznej kvality sa nakupoval z Kameničnej, Pribety a Moče. Siláž sa musela obmedziť v krmných dávkach pre všetky kategórie chovu HD. Nedostatok krmiva nútil znižovanie stavu HD. Tento zámer sa splnil predajom teliat a vysokoteľných jalovic v počte 98 ks. Týmto predajom sa podarilo eliminovať zníženie cien mäsa vyradených kráv o zhruba 6 Sk/kg. Oproti roku 2004 sa znížil stav zvierat o 70 ks.

Výpadok produkcie mlieka z prvého polroku sa podarilo eliminovať v druhom polroku. Oproti predošlému roku sa predalo o 150 tis. litrov mlieka viac. S kvalitou vyrobeného mlieka neboli problémy, 82,1% sa predalo v triede Q a 16,2% v triede I. za realizačnú cenu 8,03 Sk (v r. 2004 7,63 Sk/l).

Pokračovalo sa v chove kráv bez trhovej produkcie mlieka. Stav sa počas roka zvýšili

na 100 ks. Plemenitba prebiehala so semenom mäsového typu býkov, s cieľom zlepšiť kvalitu produkovaného mäsa. Za odchované teľatá vo veku 6 mesiacov boli dotácie na 90 ks.

Oproti predošlému roku (2005) sa podarilo znížiť úhyn teľiat vo veku do 3 mesiacov na 26 ks. (4,25%), kde v roku 2004 to bolo 79 ks (11,9%)

Zdravotný stav stáda je pomerne dobrý. Nie sú nákazlivé choroby ani TBC. Chov sa ozdravuje vakcináciou proti IBR a daria sa znižovať protilátky na leptospirózu. V budúcnosti bude musieť byť vynaložené úsilie na zachovanie zdravotného stavu stáda dôslednou hygienou ako i zamedzovaním vstupu nepovolaných osôb do areálu.

4.3.2 Chov ošípaných

Na úseku chovu ošípaných bol rok 2006 značne horší ako predchádzajúci rok. Podarilo sa síce potvrdiť dobrý výsledok v odstavě prasiat, ale celková ekonomika chovu sa zhoršila. Potvrdili sa predpovede z konca roka 2005, že realizačné ceny (50 až 57 Sk/kg) sa nebudú opakovať, a nedostatok bravčového mäsa na trhu bol len prechodný. Plán narodenia a odstavu sa splnil aj napriek tomu, že pri požiari matečníka uhorelo 266 ks prasiatok a 8 prasnic z rozmnožovacieho chovu. Aj z toho dôvodu sa znížil odstav prasiat na prasnicu, oproti predošlému roku o 0,85 ks odstavčat'a. Úhyn ciciakov sa zvýšil z 11,53% na 14,34% v roku 2006.

Predaj bravčového mäsa sa realizoval plynule bez väčších nedostatkov až do 4. štvrťroka, kedy obchodníci bezdôvodne doviezli väčšie množstvo dotovaného bravčového mäsa z ČR a Poľska a tým vytvorili situáciu prebytku mäsa na našom trhu. Realizačné ceny okrem 3. štvrťroka boli oveľa nižšie ako v roku 2005. Celoročná priemerná cena vyšla na 47,04 Sk/kg oproti 50 Sk/kg v roku 2005. Na jatočné účely sa predalo 777,3 t mäsa, čím sa zaostalo oproti plánu o 2,7 tony. Oproti predošlému roku sa predalo menej o 30 ton, ale v príjmoch výpadok až 6 mil. Sk. Z dôvodu nižších realizačných cien a zvýšení vstupov sa podarilo dosiahnuť za stredisko len minimálny zisk 277 tis. Sk oproti plánu, ktorý bol 2808 tis. Sk Horšie výsledky sa dosiahli aj v úhyne zvierat. Úhyn bol vykázaný o 53 tis. Sk navyše.

Vývoj stavov hospodárskych zvierat

Tabuľka 5

Komodita	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006
----------	----------	----------	----------

Jatočný býci	236	228	279
Jalovice	120	125	139
Kravy	525	526	524
Jatočné teľatá	79	26	23
Spolu HD	1763	1690	1552
Jatočné ošípané	3825	3658	6282
Vyradené prasnice a kance	126	225	217
Odstavčatá	1137	1201	858
Spolu ošípané	5379	5134	7405

Prameň: interné údaje podniku

4.4 Mechanizácia PD

Mechanizácia zabezpečovala služby podľa požiadaviek rastlinnej a živočíšnej výroby a ostatných úsekov družstva. Úsek mechanizácie dosiahol nasledovné výsledky:

Výkony mechanizácie

Tabuľka 6

Ukazovateľ	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006
Hodnota strojov v tis. Sk	25432	24400	23156
Náklady na opravu v tis. Sk	7122	7812	9131
Z toho súčiastky	4761	5465	6573
Z toho oprava u cudzích	873	1032	611
Z toho mzdy na opravu	877	733	1562
Spotreba nafty v tonách	302	307	290
Spotreba olejov v tis. Sk	601	582	689
Spotreba benzínu v tonách	5	4	6
Výkony strojov v tis. Sk	29892	30177	33913
Výkony dielni v tis. Sk	3680	3840	3420

Prameň: interné údaje podniku

Pri porovnaní čerpania nákladov na mechanizáciu družstva rastú neúmerne náklady na opravu strojov.

4.4.1 Mechanizácia rastlinnej výroby

V rastlinnej výrobe mechanizácia zabezpečovala poľné mechanizované práce podľa požiadaviek agronómov družstva. Jarné práce sa začali s miernym oneskorením. Bolo však zasiate v agrotechnických termínoch. Ošetrovanie počas vegetácie bolo prevedené u

všetkých pestovaných plodín. Zber kŕmnych plodín sa prevádzal vlastnou technikou a to samochodnými rezačkami, miagačkami, rotačnou kosou a zberačmi MTVs. Zber najmä silážnych plodín bol značne zdĺhavý, čo sa odzrkadlilo na kvalite siláže. Bolo to najmä z dôvodu výpadu strojov počas sezóny ale i slabšej organizácie práce.

Žatva prebieha zdĺhavo. Agronomická služba brzdila zber z dôvodu problémov v skladovaní podľa jednotlivých odrôd. Zber sa prevádzal dvoma kombajnami JOHN DEERE a jeden kombajn E 516. Zberala sa repka, hrach, pšenica, jačmeň. Odvoz obilia sa prevádzal nákladnými autami. Čistenie obilia sa prevádzalo na družstevných čističkách a pozberovej linke. Uskladnené obilie je v skladových nádržiach LIPP.

Zber jesenných plodín sa započal slnečnicou. Slnečnica na niektorých parcelách bola značne zaburinená, čo pribrzdilo plynulý zber. Po zbere slnečnice nasledoval zber kukurice.

Stredná a hlboká orba nebola prevádzaná podľa harmonogramu. Bolo to spôsobené jednak počasím ale aj nedodržiavaním pracovného času a poruchami strojov. Orba nebola ukončená v agrotechnickom termíne. Sejba ozimín sa započala oneskorene a nebola ukončená v agrotechnickom termíne.

4.4.2 Mechanizácia živočíšnej výroby

Na úseku živočíšnej výroby sú stále problémy s kŕmnym vozom, ktorý je poruchový. Tak isto aj dojacia linka je poruchová. Mechanizácia živočíšnej výroby je priamo v stredisku farma dojníc. Sú tu zadelené najmä samochodné stroje ako nakladač a 4 kusy traktorov. Okrem uvedenej mechanizácie sa služby zabezpečujú aj strediskom služieb-kompletno-mechanizovaná brigáda.

4.4.3 Opravárenská činnosť

Opravárenská činnosť sa prevádza väčšinou v zimných mesiacoch, kedy je väčšina strojov zaparkovaných v garážach alebo v opravárenských dielňach. Stroje sa pripravujú na ďalšiu sezónu aby bol zabezpečený bezporuchový priebeh. Plynulosť opráv okrem klimatických podmienok značne ovplyvňuje nedostatok finančných prostriedkov na nákup súčiastok. Dochádza k predlžovaniu opráv. Kvalita predsezónnych opráv sa prejaví počas sezóny, keď stroje majú plynulé pracovať a často je výpad práve z nedostatočnej prípravy

stroja na sezónne práce.

V minimálnej výške boli čerpané náklady na opravy strojov u pozberovej linky, sušičky obilia a výrobné krmných zmesí. U týchto strojov sa plánuje oprava rozsiahlejšia z rezerv, ktoré boli vytvorené na opravu strojov v roku 2005 a 2006.

Družstvo v roku 2006 investovalo na rekonštrukcie budov a nákup strojov značné finančné prostriedky. Čerpanie je nasledovné:

Čerpanie zdrojov na nákup mechanizmov Tabuľka 7

Druh strojov:	Suma v Sk
Rozmetadlo	40650
Krmny voz	330455
WAP- dez. Stroj	39747
Prestavba postrekovača	306230
Tlačiareň EPSON 2 ks	43122
Traktor JOHN DEERE	3930142
Kultivátor OMMAS	222400
Samozberací voz	380000
Piecka s aplikátorom	308700
Mulčovač	222500
Hydrofonov rotátor	126000

Prameň: interné údaje podniku

4.5 Personálna činnosť

Predstavenstvo družstva tvorí: predseda, podpredseda, päť členov.

Kontrolnú komisiu tvorí predseda kontrolnej komisie a štyria členovia. Hospodárske vedenie:

1. predseda družstva
2. ekonóm družstva (finančná účtovníčka, mzdová účtovníčka, fakturantka, pokladníčka)
3. agronóm pol. výroby
4. vedúci farmy rastlinnej výroby (vedúci farmy, agronóm)

5. vedúci farmy živočíšnej výroby (vedúci farmy, zootechnik)
6. predseda kontrolnej komisie
7. mechanizátor (hlavný mechanizátor, mechanizátor RV, mechanizátor ZV, sklad náhr. dielov, vedúci dielni)
8. personálna pracovníčka

Úsek personálnej práce riadil svoju činnosť v rokoch 2004 až 2006 v súlade s platnými predpismi o zamestnanosti, zákonníka práce a stanov PD.

Priemerný stav pracovníkov k 31.12.2006 bol 206, z toho bolo 57 žien. Z podpory v nezamestnanosti bolo späť prijatých 72 pracovníkov. Okrem toho bolo ešte prijatých do pracovného pomeru ďalších 12 pracovníkov. Na podporu v nezamestnanosti odišlo od 1.11. do 31.12.2006 85 pracovníkov. Prílev a odlev zamestnancov spôsobuje sezónnosť prác a nedostatok peňažných prostriedkov na výplaty počas zimného obdobia.

Stav členskej základne k 31.12.2006 bol 226 členov. V priebehu roka členský pomer ukončilo 15 členov a traja členovia zomreli. Majetkový podiel členov činil ku koncu roka 52.419 mil. Sk, čo činí 52% z transformovaného majetku a 39% z hodnoty investičného majetku družstva. Majetkový podiel jedného člena družstva činí 120 tis. Sk, vedúcich pracovníkov a členov 250 tis. Sk, respektíve 500 tis. Sk.

Veková štruktúra v roku 2006:

Tabuľka 8

Vekové zloženie	Muži	Ženy	Spolu	% podiel
Rok 56 - 60	9	0	9	4,4
51 - 55	26	16	42	20,4
46 - 50	25	12	37	18,0
41 - 45	17	11	28	13,6
36 - 40	20	12	32	15,5
31 - 35	14	3	17	8,3
26 - 30	18	1	19	8,7
21 - 25	17	2	19	9,2

do 20	3	0	3	1,5
-------	---	---	---	-----

Prameň: interné údaje podniku

Viac ako 50% zastupujú vo vekovej štruktúre zamestnanci starší ako 40 rokov. Tento trend má stúpajúcu úroveň až po dôchodkový vek. Zastúpenie mladších ako 35 rokov je do 25%.

Hlavné ekonomické ukazovatele:

Tabuľka 9

Ukazovateľ / rok	2005	2006
Výkony na 1 ha p.p. v Sk	43899	45994
PP na 1 priem, pracovníka v Sk	595663	625160

Prameň: interné údaje podniku

Vo výkonoch na 1 ha a v produktivite práce na jedného pracovníka družstvo patrilo do druhej slabšej polovice podnikov okresu.. ZDR a SPPK uskutočnili na základe ekonomických a štatistických výkazov ekonomické vyhodnotenie výkonnosti jednotlivých družstiev za rok 2005. Hodnotilo sa 18 družstiev. V podiely výkonov na 1 ha p. p. PD Bátorové Kosihy skončilo na 12. mieste. Najlepšie skončilo PD Sokolce 74 625 Sk. Okresný priemer je 55544 Sk/ ha p. p. Tento ukazovateľ hovorí ako družstvo zaostáva vo výkonoch za inými družstvami.

Výkony na jedného pracovníka za rok 2005 činili na družstve 595 663 Sk, čo je 11. miesto medzi hodnotenými družstvami. Rok 2006 je to 625160 Sk. Najlepšie družstvo je Agrodružstvo Kameničná (1082420 Sk). Okresný priemer je 739 488 Sk/prac. Priemerné zárobky v závislosti od produktivity práce PD je na 8. mieste. Priemerná mzda je 9735 Sk/ prac. Podiel miezd na 100 Sk výkonov je v podniku 16%.

4.6 Zhodnotenie majetkovej a kapitálovej štruktúry PD Bátorové Kosihy

Jedným z najdôležitejších faktorov úspechu každého podnikateľského subjektu je dobrá finančná situácia. O celkové údaje o hospodárení (finančnej situácii) sa zaujímajú finanční a obchodní partneri, veritelia, daňové úrady, prípadne iné subjekty, ktoré s podnikom prichádzajú do kontaktu.

Hlavnou myšlienkou finančnej analýzy je poukázať na dôležité činitele ovplyvňujúce finančné hospodárenie družstva a pôsobiace na celkovú finančnú stabilitu podniku .

Zdrojom údajov pre analýzu majetkovej a kapitálovej štruktúry PD Bátorové Kosihy sú tabuľky uvedené v prílohe, ktorých obsah zodpovedá vybraným položkám súvahy a

vlastných výpočtov za obdobie rokov 2004 - 2006.

Hodnota majetku (aktíva) sa v priebehu rokov 2004 - 2006 mierne zvýšila. V hodnotovom vyjadrení ide o 24227 tis. Sk, čo predstavuje 14% nárast. V roku 2006 sa hodnota IM zvýšila oproti roku 2005 o 11433 tis. Sk z dôvodu nákupu HM (traktor, aplikátor, mulčovač, kultivátor...). V štruktúre majetku majú dominantné postavenie obežné aktíva. Na celkových aktívach sa podieľajú 27% podielom, čo spôsobuje vysoké stavy zásob až 18%. Krátkodobé pohľadávky v celkovej sume 15828 tis. Sk, ktoré sa podieľajú na celkových aktívach 8% . Tieto pohľadávky sú väčšinou nevyžiteľné. Zásoby sa v roku 2006 zvýšili o 3731 tis. Sk , pritom sa vykázali 3454 tis. Sk vlastné výrobky. Stále aktíva sa na hodnote majetku podieľajú 69%, pričom HIM tvorí najväčší podiel. Finančný majetok predstavuje 3586 tis. Sk, z toho 3277 tis. Sk činia prostriedky na termínovanom vklade založenom na zábezpeku dlhodobého úveru na nákup kombajnov John DEERE.

Kapitálová štruktúra (pasíva) je tvorená prevažne vlastným kapitálom, ktorého hodnota sa medziročne znižovala o 1%. V roku 2004 predstavovala hodnotu 140525 tis. Sk čo je 82,24% všetkých zdrojov. Základné imanie sa medziročne takisto znižovalo o 4%. Družstvo muselo vytvoriť rezervy v hodnote 7661 tis. Sk na nútenú opravu traktorov a iných zariadení. Technológie sú značne opotrebené a náklady na ich opravu sú stále vyššou položkou vo financovaní PD. K 31.12.2006 družstvo vykazuje krátkodobé záväzky v hodnote 11557 tis. Sk z toho z obchodného styku 8028 tis. Sk. Uvedené záväzky sa vyrovnali v januári roku 2007. Najvyššie krátkodobé záväzky boli v roku 2004 a to v hodnote 19468 tis. Sk. Družstvo vykazuje nasledovný stav krátkodobého bankového úveru v hodnote 11083 tis. Sk na nákup kombajnov, pôdy a rekonštrukciu.

4.6.1 Posúdenie financovania fixných aktív

Vývoj ukazovateľov fixných aktív (v tis Sk)

Tabuľka 10

Ukazovateľ				Index	Index
	2004	2005	2006	2006/2004	2006/2005
Stále aktíva	115578	124394	135828	1.1752	1.0919
Vlastné imanie	140525	140378	139517	0.9928	0.9939
Dlhodobé záväzky	1640	3892	5020	3.0610	1.2898
Dlhodobé úvery	6000	0	0	0.0000	0.0000
Dlhodobý kapitál spolu	148165	144270	144537	0.9755	1.0019
Dlhodobý kapitál – stále aktíva	32587	19876	8709	0.2673	0.4382

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

Pri hodnotení položiek aktíva pasív sa vychádza zo zlatého bilančného pravidla, kde zdravá finančná situácia podniku je charakterizovaná financovaním fixných aktív z vlastných zdrojov, čo analyzované PD počas sledovaného obdobia dodržiava. Rozdiel medzi hodnotou vlastného kapitálu a stálymi aktívami sa každým rokom znižuje. Podnik teda možno charakterizovať ako prekapitalizovaný.

4.6.2 Posúdenie financovania obežných aktív

Vývoj ukazovateľov obežných aktív (v tis. Sk)

Tabuľka 11

Ukazovateľ				Index	Index
	2004	2005	2006	2006/2004	2006/2005
Obežné aktíva	52513	50026	54374	1.0354	1.0869
Krátkodobé obežné pasíva	19468	7847	11557	0.5936	1.4728
Čistý prac. kapitál	33045	42179	42817	1.2957	1.0151
Nekrytý dlh -					

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

Obežné aktíva sú iba z časti kryté krátkodobými zdrojmi a sú neporovnateľne vyššie ako krátkodobý cudzí kapitál, čiže vzniká čistý prevádzková (pracovný) kapitál. Jeho hodnota dosahuje v roku 2006 42817 tis. Sk pri indexe 1,29.

4.6.3 Analýza likvidity

Likviditu podniku možno charakterizovať viacerými ukazovateľmi. Ich hodnoty a vývoj sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Vývoj likvidity

Tabuľka 12

Ukazovateľ				Rozdiel		Index	
	2004	2005	2006	2006-2004	2006-2005	2006/2004	2006/2005
Celková likvidita	2.697401	6.375175	4.704854	2.007453	-1.670321	1.7442175	0.7379961
Bežná likvidita	1.049003	2.395438	1.679848	0.630845	-0.71559	1.6013758	0.7012697
Pohotová likvidita	0.218975	0.486683	0.310288	0.091313	-0.176395	1.4170019	0.6375567
Prevádzková celková likvidita	2.697	6.375175	4.704854	2.007854	-1.670321	1.7444768	0.7379961
Prevádzková bežná likvidita	1.049003	2.395438	1.679848	0.630845	-0.71559	1.6013758	0.7012697
Prevádzková Pohotová likvidita	0.218975	0.486683	0.310288	0.091313	-0.176395	1.4170019	0.6375567
Korigovaná celková likvidita	1.956949	4.61721	3.436355	1.479406	-1.180855	1.7559758	0.7442492

Korigovaná bežná likvidita	18.73639	2.287496	1.656107	-17.08028	-0.631389	0.0883899	0.7239825
Korigovaná Pohotovú likvidita	0.29704	0.528008	0.347901	0.050861	-0.180107	1.1712261	0.6588934

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

Z hľadiska momentálnej platobnej schopnosti má najväčšiu vypovedaciu schopnosť ukazovateľ pohotovú likvidita. Hodnota v rokoch osciluje okolo hodnoty 0,4, čo spadá do hranice 0,2 až 0,8. Je to pre podnik pozitívny jav z pohľadu obchodných partnerov.

Likvidita bežná v roku 2004 je v hranici 1 až 1,5. V roku 2005 túto hodnotu prekročila z dôvodu navýšenia krátkodobých pohľadávok. Tak isto aj v roku 2006 je tesne za hornou hranicou, ale klesla oproti roku 2005 o 30%.

Z hľadiska celkovej likvidity, ktorá informuje o schopnosti podniku uhrádzať bežné záväzky obežnými aktívami a mala by dosahovať hornú hranicu 2.5. Tento vývoj je pre podnik nepriaznivý. Dôvodom je vysoký stav zásob.

4.6.4 Analýza aktivity

Ukazovatele aktivity umožňujú kvantifikovať a analyzovať ako účinne podnik využíva svoj majetok.

Vývoj aktivity

Tabuľka 13

Ukazovateľ	2004	2005	2006	Rozdiel		Index	Index
				2006-2004	2006-2005	2006/2004	2006/2005
Doba obratu zásob							
vo vzťahu k tržbám	158.12429	113.68912	119.3721	-38.75219	5.68298	0.7549258	1.049987
vo vzťahu k nákladom	110.328	86.6878	89.953	-20.375	3.2652	0.8153234	1.0376662
Doba inkasa pohľadávok	73.767684	49.16857	50.156086	-23.611598	0.987516	0.6799195	1.0200843
Doba splácania záväzkov							
vo vzťahu k tržbám	74.314622	16.0727	27.41187	-46.902752	11.33917	0.3688624	1.7054925
vo vzťahu k	56.507	17.69	24.94	-31.567	7.25	0.4413612	1.4098361

nákladom							
Doba obratu aktív	841.8809	654.8419	666.1243	-175.7566	11.2824	0.7912334	1.0172292
Obrat aktív	4.6196	6.5826	7.61164	2.99204	1.02904	1.6476838	1.1563273

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

Časový interval, v priebehu ktorého sa zásoby premenia z naturálnej formy do peňažnej nazývame doba obratu zásob. Doba obratu zásob vo vzťahu k nákladom má za vykazované roky klesajúcu tendenciu. V roku 2006 to bolo 90 dní.

Platobná disciplína obchodných partnerov sa za posledné obdobie polepšila. Dokumentuje to vývoj doba inkasa pohľadávok, ktorá sa znížila až na 50 dní oproti roku 2004 o 23 dní. U niektorých podnikov sú pohľadávky dlhodobo nevyžiteľné.

Doba splácania záväzkov informuje o disciplíne podniku uhrádzať svoje záväzky v čo najkratšom čase. Táto hodnota má klesajúci charakter a pri roku 2006 sú splatené záväzky už za 25 dní, čo je menej ako doba inkasa pohľadávok.

Doba obratu aktív je vysoká, ale má klesajúcu tendenciu.

Ukazovateľ obrat aktív udáva, koľko tržieb podnik realizuje na korunu celkových aktív a súčasne koľkokrát sa reprodukujú celkové aktíva realizovanou produkciou. Vývoj jeho hodnoty zaznamenal za vykazované roky nárast o 64%.

4.6.5 Analýza zadĺženosti

Vývoj zadĺženosti

Tabuľka 14

Ukazovateľ	2004	2005	2006	Rozdiel		Index	
				2006-2004	2006-2005	2006/2004	2006/2005
Stupeň samofinancovania	0.822467	0.780411	0.71561	-0.106857	-0.064801	0.8700775	0.9169655
Celková zadĺženosť	0.163048	0.175937	0.226517	0.063469	0.05058	1.3892657	1.2874893
Finančná páka	1.215855	1.281376	1.398288	0.182433	0.116912	1.150045	1.0912394
Úverová zadĺženosť	0.039506	0.068085	0.063003	0.023497	-0.005082	1.5947704	0.925358
Úrokové krytie	1.08962	1.496133	1.057221	-0.032399	-0.438912	0.9702658	0.7066357
Úrokové krytie vrátane odpisov	8.827853	9.657942	10.93869	2.110837	1.280748	1.239111	1.1326109
Platobná neschopnosť	1.204778	0.523902	0.730162	-0.474616	0.20626	0.6060552	1.3936996
Krytie investičného majetku	0.867182	0.802048	0.740892	-0.12629	-0.061156	0.8543674	0.9237502

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

Rozsah, v akom sú celkové aktíva kryté cudzími zdrojmi, identifikuje ukazovateľ celková zadlženosť. Jeho hodnota by mala byť menšia ako 0,5. Celková zadlženosť sa pohybuje na úrovni 0,17, len v roku 2006 sa zvýšila na hodnotu 0,22, čo je nárast o 38%.

Stupeň samofinancovania vyjadrujúci pomer medzi vlastným a cudzím kapitálom dosahuje v roku 2004 hodnotu 0,82 a má klesajúcu tendenciu, pretože sa od roku 2004 znížila o 0,1.

Finančná páka nám ukazuje o financovaní pasív vlastnými zdrojmi a má kolísavý trend.

Úverová zadlženosť vykazuje hodnoty za každé roky menšiu ako 0,5.

Úrokové krytie poukazuje, že PD je schopné platiť cenu za kapitál v jednotlivých rokoch priemere raz za rok.

Platobná neschopnosť má v roku 2005/2006 ideálne hodnoty, keď na 1 Sk pohľadávok prípadne 0,64 Sk záväzkov. V roku 2004 táto hodnota presahuje 1,0 a nachádza sa v platobnej neschopnosti.

4.6.6 Analýza rentability

Vývoj rentability

Tabuľka 15

Ukazovateľ	2004	2005	2006	Rozdiel		Index	
				2006-2004	2006-2005	2006/2004	2006/2005
Rentabilita celkového kapitálu	8.14%	46.37%	3.38%	-4.76%	-42.99%	41.52%	7.29%
Rentabilita vlastného kapitálu	9.89%	59.41%	4.73%	-5.16%	-54.68%	47.83%	7.96%
Rentabilita základného imania	23.02%	140.16%	11.44%	11.58%	-128.72%	49.70%	8.16%
Rentabilita tržieb	17.15%	80.27%	5.96%	11.19%	-74.31%	34.75%	7.42%
Rentabilita výnosov	13.53%	66.74%	5.11%	-8.42%	-61.63%	37.77%	7.66%
Rentabilita pridanej hodnoty	44.01%	164.38%	12.32%	31.69%	-152.06%	27.99%	7.49%
Rentabilita osobných nákladov	44.43%	246.05%	19.00%	25.43%	-227.05%	42.76%	7.72%
Rentabilita celkových nákladov	7.48%	39.35%	3.02%	-4.46%	-36.33%	40.37%	7.67%
Úhrnná výnosnosť celkového kapitálu	13.38%	66.36%	5.11%	-8.27%	-61.25%	38.19%	7.70%

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

Rentabilita celkového kapitálu je veľmi nízka okrem roku 2005, kde predstavuje 46%

podiel. Rentabilita vlastného kapitálu je okolo 9% až na rok 2005, kde je 59%, čo spôsobilo pokles vlastného kapitálu na hospodárskom výsledku. Rentabilita výnosov poukazuje na ziskovosť pre investorov, ktorá je nízka. Rentabilita tržieb ukazuje koľko zisku vyprodukovalo PD na 1 Sk tržieb. Najviac to bolo v roku 2005 až 0,80Sk. Rentabilita pridanej hodnoty poukazuje na podiel zisku pripadajúci na korunu hodnoty pridanej samotným PD, čo činí v roku 2005 164%.

4.6.7 Analýza rentability celkového kapitálu

Analýza rozkladu rentability celkového kapitálu

Tabuľka 16

Ukazovateľ	2004	2005	2006	Rozdiel	
				2006-2004	2006-2005
Hrubá rentabilita celkového kapitálu	0.0008135	0.0046365	0.0003383	-0.0004752	-0.0042982
Výnosová rentabilita	0.0013383	0.0066356	0.0005113	-0.000827	-0.0061243
Efektívnosť celkového kapitálu	0.6078849	0.6987275	0.6616757	0.0537908	-0.0370518
Viazanosť celkového kapitálu	1.6450482	1.4311732	1.5113144	-0.1337338	0.0801413
Celková nákladovosť	1.7899906	1.6864144	1.6911135	-0.0988771	0.004699
Materiálová a energetická nákladovosť	0.4298877	0.4261129	0.4204427	-0.0094451	-0.0056702
Mzdová nákladovosť	0.3012074	0.2696901	0.2691602	-0.0320472	-0.0005299
Nákladovosť odpisov	0.1155572	0.1091618	0.1123773	-0.0031799	0.0032155
Nákladovosť finančných operácií	0.0193333	0.0154434	0.0141459	-0.0051874	-0.0012974
Nákladovosť ost. nákladových položiek	0.0093875	0.0100648	0.0118838	0.0024964	0.001819
Viazanosť HIM	1.1128035	0.9897283	1.0522532	-0.0605503	0.0625249
Viazanosť zásob	0.3089773	0.2484704	0.2708335	-0.0381438	0.0223631
Viazanosť ostatných aktív	0.0211723	0.0419939	0.0372706	0.0160983	-0.0047233

4.6.8 Postup výpočtu cash flow

Vstupné ukazovatele pre výpočet cash flow (v tis. Sk)

Tabuľka 17

Ukazovateľ	2004	2005	2006	Rozdiel		Index	Index	Index
				2006-2004	2006-2005	2006/2004	2005/2004	2006/2005
Čistý zisk	139	834	66	-73	-768	0.4748201	6	0.0791367
Odpisy	12002	13720	14506	2504	786	1.2086319	1.1431428	1.0572886
Časové rozlíšenie nákladov	2199	5278	4011	1812	-1267	1.8240109	2.4001819	0.7599469
Časové rozlíšenie výnosov	1196	5840	9161	7965	3321	7.659699	4.8829431	1.5686644
Stav zásob	32091	31229	34960	2869	3731	1.089402	0.9731389	1.1194723
Stav pohľadávok	16159	14978	15828	-331	850	0.9795161	0.9269138	1.0567499
Stav krátkodobých záväzkov	19468	7847	11557	-7911	3710	0.5936408	0.4030717	1.4727921

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

Vývoj ukazovateľov cash flow (v tis. Sk)

Tabuľka 18

Ukazovateľ	2004	2005	2006	Rozdiel		Index
				2005-2004	2006-2005	2005/2006
cash-flow 1	15536	25672	27744	10136	2072	0.9253172
cash-flow 2	47627	56901	62704	9274	5803	0.9074541
cash-flow 3	83254	79726	90089	-3528	10363	0.8849693

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

4.6.9 Postup výpočtu diskriminačnej analýzy

Výpočet Altmanov- Zeta koeficient

Tabuľka 19

Ukazovateľ		Váha faktora	Skutočná hodnota			Prepočítaná hodnota		
			2004	2005	2006	2004	2005	2006
X1	čistý prac. kap./ celkový kapitál	0.717	0.189017	0.166403	0.156475	0.1355252	0.119311	0.1121926
X2	nerozdelený zisk/ celkový kapitál	0.847	0.001557	0.002252	0.006351	0.0013188	0.001907	0.0053793
x3	zisk pred zdan.+úroky/ celkový kapitál	3.107	0.010073	0.014176	0.008125	0.0312968	0.0440448	0.0252444
x4	vlastný kapitál/ cudzí kapitál	0.42	5.044332	4.435744	3.157208	2.1186194	1.863012	1.3260274
x5	tržby/ celkový kapitál	0.998	0.474493	0.577606	0.531389	0.473544	0.576450	0.5303262
zeta- koeficient		x	x	x	x	2.7603042	2.6047265	1.9991698

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

Z výpočtu Altmanov - Zeta koeficientu vyplýva, že podnik sa nachádza medzi hranicami $1,2 < (2,7; 2,6; 1,99) < 2,9$, vypovedacia schopnosť podniku je indiferentná.

Výpočet index bonity

Tabuľka 20

Ukazovateľ		Váha faktora	Skutočná hodnota			Prepočítaná hodnota		
			2004	2005	2006	2004	2005	2006
x1	Cash flow/ cudzí kapitál	1.5	0.557685	0.811199	0.627834	0.8365275	1.216798	0.941751
x2	Celkový kapitál/ cudzí kapitál	0.08	6.133175	5.683856	4.414687	0.490654	0.454708	0.353175
x3	zisk pred zdanením/ celkový kapitál	10	0.000814	0.004637	0.000338	0.00814	0.04637	0.00338
x4	zisk pred zdanením/ výnosy	5	0.001338	0.006636	0.000511	0.00669	0.03318	0.002555
x5	zásoby/ aktíva celkom	0.3	0.187823	0.173613	0.179204	0.0563469	0.052083	0.0537612
x6	výnosy / aktíva celkom	0.1	0.607885	0.698727	0.661676	0.0607885	0.069872	0.0661676
index bonity		x	x	x	X	1.4591469	1.873013	1.4207898

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

Podľa výpočtu indexu bonity vidíme, že prognózovaná finančná situácia podniku je v hranici medzi 1 a 2 (ukazovatele za jednotlivé roky 1,45; 1,87; 1,42) a je dobrá.

Výpočet CH-indexu

Tabuľka 21

Ukazovateľ	Váha faktora	Skutočná hodnota			Prepočítaná hodnota		
		2004	2005	2006	2004	2005	2006
x1 zisk po zdanení/ celkový kapitál* 100	0.37	0.081354	0.16365	0.033831	0.030101	0.060550	0.0125175
x2 zisk po zdanení/ tržby* 100	0.25	0.171455	0.80271	0.059639	0.0428638	0.200677	0.0149098
x3 cash flow/ záväzky	0.21	0.736024	2.186898	1.673644	0.154565	0.459248	0.3514652
x4 záväzky / tržby*365	-0.1	95.033	41.23982	54.67447	-9.5033	-4.12398	-5.467447
x5 cudzí kapitál / celkový kapitál* 100	-0.07	16.30477	17.59369	22.65166	-1.1413339	1.231558	1.5856162
CH - index	x	x	x	x	-10.417104	4.635063	6.6741707

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

Podľa výpočtu CH-indexu zaradujem PD do kategórie medzi neprosperujúce podniky, len v roku 2005 bol priemerný podnik, kde CH bol v intervale $-5 < (CH = -4,6) < 2,5$.

4.7 SWOT analýza

Významným faktorom úspechu podniku je poznanie vzťahov vo vnútri podniku a vzťahov medzi podnikom a okolím.

Na základe SW analýzy identifikujeme významné silné a slabé stránky interného prostredia družstva. Analýza OT slúži na odhalenie príležitostí a hrozieb vyplývajúcich z aktuálnej situácie podniku vo väzbe na vonkajšie prostredie.

4.7.1 Analýza silných a slabých stránok

Silné stránky:

- poznanie hospodárenia jednotlivých štruktúr družstva z dôvodu vedenia vnútro podnikového účtovníctva
- platobná schopnosť
- nižšia úverová záťažnosť
- likvidita
- dobré vzťahy medzi zamestnancami a vedením

- zvyšovanie produktivity práce
- chov hovädzieho dobytku a produkcia mlieka
- výroba kŕmnych zmesí
- vysoká produktivita v službách

Slabé stránky:

- proces dlhého ukončovania transformácie
- vysoké morálne a fyzické opotrebenie strojového parku a časti objektov živočíšnej výroby
- nedostupné pohľadávky
- nízka ekonomická efektívnosť * nízka produktivita práce
- využívanie peňažných prostriedkov na výrobu
- nízke hektárové výnosy u jednotlivých komodít
- výroba bravčového mäsa
- nízka produktivita na úseku mechanizácie
- nízky výkon produktivity práce na 1 pracovníka

4.7.2 Analýza príležitostí a ohrození

Príležitosti družstva súvisia so zvyšovaním nárokov trhu na produkciu a jej kvalitu.

Odvíjajú sa najmä od jeho finančnej situácie a spočívajú v:

- dosiahnutí trvalého ekonomického rozvoja a hospodárskej prosperity
- lepšom využívaní cudzích zdrojov pri uskutočňovaní investičných aktivít
- modernizácii pestovateľských technológií
- modernizácií technológií pre živočíšnu výrobu a zvýšenie produkcie mlieka

Ohrozenia:

- očakávaná liberalizácia trhu s poľnohospodárskymi komoditami a následné
- očakávanie znižovania dotácií
- vplyv počasia v poslednom období sa stáva významným faktorom ohrozujúcim produkciu rastlinnej výroby
- zvyšovanie cien poľnohospodárskej techniky a zvyšovanie materiálovej a energetickej nákladovosti
- očakávané znižovanie spotreby hovädzieho mäsa a produktov živočíšnej výroby z dôvodu ohrozenia vírusom BSE

Snahou družstva by malo byť:

- využitie silných stránok na uskutočnenie príležitostí pre ďalší rozvoj
- odstránenie alebo minimalizácia vplyvu slabých stránok
- využitie niektorých ohrození, týkajúcich sa aj väčšiny konkurenčných poľnohospodárskych subjektov vo svoj prospech

4.7.3 Dlhodobé ciele PD Bátorové Kosihy

Keďže ide o podnik prevádzkujúci poľnohospodársku výrobu, dlhodobé ciele sa čiastočne odvíjajú od prognóz vývoja celého rezortu poľnohospodárstva. Po vstupe Slovenska do Európskej únie sa očakáva zvýšenie konkurencie na trhu s poľnohospodárskymi komoditami a preto sa družstvo musí zamerať na:

- zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja
- udržanie súčasnej štruktúry rastlinnej výroby v súčinnosti so zvyšovaním hektárových úrod jednotlivých plodín
- zlepšenie hospodárenia odvetvia živočíšnej výroby — zvýšenie produkčných parametrov a kvality produkcie
- maximalizácia zisku a jeho využívanie na rozvojové projekty
- zabezpečenie trvalej prosperity a finančnej stability
- zabezpečenie dlhodobej konkurencieschopnosti
- zvýšenie motivácie a pracovného nasadenia zamestnancov a manažmentu

5 ZÁVER

Ekonomická a spoločenská priorita poľnohospodárstva vyplýva z jeho nezastupiteľnosti pri obhospodarovaní nášho najväčšieho prírodného bohatstva, ktorým je poľnohospodárska pôda a s ňou súvisiace prírodné prostredie, pri tvorbe a spracovaní kultúrnej poľnohospodárskej krajiny a najmä pri zabezpečovaní výživy obyvateľstva a potravinovej bezpečnosti štátu.

Stav v akom sa nachádzajú najvýznamnejší nositelia poľnohospodárskej výroby na

Slovensku je v mnohých prípadoch kritický. Proces transformácie nie je úplne dokončený a družstvá sa zmietajú v množstve problémov, ktoré je potrebné riešiť.

Poľnohospodárske družstvo nachádzajúce sa v okrese Komárno hospodári v kukuričnej oblasti. Prírodné a klimatické podmienky mu umožňujú rastlinnú aj živočíšnu výrobu.

V rastlinnej výrobe sa zameriava hlavne na pestovanie obilnín, olejnín a krmovín. Z obilnín sa pestuje hlavne pšenica ozimná, jačmeň jarný a ozimný, a kukurica na zrno, z olejnín sa pestuje repka ozimná, slnečnica a krmoviny.

Hektárové úrody dosahujú väčšinou hodnoty, ktoré preyšujú slovenské priemery. Najnižšie hektárové úrody poľnohospodárske družstvo dosiahol v roku 2007, podľa odhadov vedenia družstva. Spôsobili ich zlé klimatické podmienky v čase dozrievania jednotlivých plodín.

Analýza nákladov, výnosov a hospodárskeho výsledku za roky 2004 – 2006 preukázala neustály nárast ako nákladov, tak i výnosov. Môžeme skonštatovať, že PD Bátorove Kosihy sa radí k priemerným poľnohospodárskym subjektom hospodáriacim v SR. Má zabezpečený dlhodobý zmluvný odbyt na svoje výrobky a tak nemá problémy s realizáciou svojej produkcie. Aby poľnohospodársky subjekt dosahoval stále objemy na realizáciu, snaží sa o zvyšovanie úrodnosti jednotlivých plodín, ale aj zvyšovaniu kvality.

V ekonomickej oblasti PD Bátorove Kosihy má priemerné výsledky. Snaží sa o čo najvyššiu efektívnosť výroby a hospodárenie. Pri rentabilite sa stretávame s vyhovujúcimi hodnotami porovnávanými s tabuľkovými hodnotami. Rentabilita celkového a vlastného kapitálu dosahuje len priemerné hodnoty. PD Bátorove Kosihy sa neustále snaží o vylepšenie ekonomických a hospodárskych výsledkov zvyšovaním stability poľnohospodárskeho družstva aj v budúcnosti.

Medzi pozitíva PD Bátorove Kosihy patria:

- celistvosť poľnohospodárskeho subjektu a výmera poľnohospodárskej pôdy
- preferovanie vyššieho odberu komodít od jedného dodávateľa
- stabilná členská základňa
- zmluvne zabezpečený dlhodobý odbyt
- istota, že kolísanie realizačných cien produktov neovplyvní výsledné tržby
- uzavreté dlhodobé nájomné zmluvy na pôdu zabezpečia stabilnú výmeru pôdy

Negatívami v poľnohospodárskom sú:

- územie s najhoršími podmienkami v okolí s malým počtom zrážok
- systém závlahy (nedostatok vodných zdrojov)
- roztrieštenosť živočíšnej výroby v jednotlivých strediskách
- nízka úroveň miezd

PD Bátorove Kosihy plánuje:

- zachovať družstvo ako formu podnikania
- zvýšenie členských podielov družstva
- zvýšenie poľnohospodárskej pôdy nákupom
- zachovať len veľké výrobné kapacity (tred v ŽV)

Cieľom diplomovej práce preto bolo ekonomicky zhodnotiť na základe ukazovateľov „ex post“ a „ex ante“ poľnohospodárske družstvo Bátorové Kosihy. Hodnotilo sa na základe súvahy, výkazu ziskov a strát, a ukazovateľa cash flow za účtovne ukončené roky 2004 - 2006. Tieto účtovné závierky nám poskytli celkový prehľad hospodárenia na družstve.

Keďže základným kameňom úspechu každého agropodnikateľa je optimálna výrobná štruktúra zabezpečujúca kvalitnú a dobre realizovateľnú produkciu, prvoradú pozornosť sme venovali práve štruktúre výroby. Pri jej hodnotení sme vychádzali z prírodných podmienok danej lokality s cieľom identifikovať také výrobné činnosti, ktoré sú pre túto oblasť z hľadiska ekonomického najvýhodnejšie a zaručovali by prosperitu a finančnú stabilitu do budúcnosti.

Na dosiahnutie stanoveného cieľa som musel uskutočniť komplexnú analýzu ekonomických ukazovateľov, ktoré spočíva v hodnotení jednotlivých ukazovateľov „ex post“ . Tieto ukazovatele nám dávajú obraz o hospodárení v priebehu rokov 2004 - 2006. Následné ukazovatele „ex ante“ nám dali obraz ako sa družstvo bude správať v budúcnosti. Sú to preukazné hodnotenia, ktoré slúžia k rýchlemu zhodnoteniu družstva.

Na záver sme použiil celkové hodnotenie silných a slabých stránok a tak isto aj analýzu príležitostí a ohrození, kde sme poukázali v družstve na jeho výhody či nevýhody pôsobenia v celkovej ekonomike poľnohospodárstva. Navrhované opatrenia sú zamerané do všetkých oblastí hospodárenia družstva a snažia sa implementovať poznatky

nadobudnuté pri štúdiu s praktickými skúsenosťami získanými v analyzovanom družstve.

Súhrn navrhovaných opatrení má smerovať k zvýšeniu výkonnosti v analyzovanom družstve a prispieť tak k efektívnejšiemu využívaniu dostupných zdrojov za účelom dosiahnutia finančnej stability, dlhodobej prosperity a konkurenčnej schopnosti družstva Bátorové Kosihy.

5.1 Návrh na využitie výsledkov

Postup finančnej analýzy má svoje systematické kroky, po samotnej analytickej práci nasleduje jej vyhodnotenie a návrh na využitie výsledkov v roku 2008 a pre nasledovné obdobie existencie družstva. Vypovedacia schopnosť výsledkov hodnotenia je ovplyvnená hlavne veľkým množstvom vonkajších faktorov, ktoré obmedzujú dospieť k úplne objektívnym záverom cez použité ukazovatele a metódy výpočtov. Medzi tieto vonkajšie faktory najčastejšie patria inflačné tlaky, pohyb kurzu Slovenskej meny, kolísavosť cien, objem peňazí v ekonomike.

Poľnohospodárstvo produkuje základné produkty pre potravinársky priemysel a ten ich spracováva na konzumáciu pre obyvateľstvo. Od 1. mája 2004 sa stala Slovenská republika členským štátom Európskej únie a aj pre naše poľnohospodárske podniky platí dotačná politika EÚ. Vstupom do Európskej únie Slovenská republika získala väčšiu podporu pri riešení problémov poľnohospodárstva.

Z údajov, ktoré sme získali pri vypracovaní finančnej analýzy, v analyzovanom podniku je možné odporučiť nasledovné návrhy na využitie poznatkov:

- venovať sústavnú pozornosť štruktúre rastlinnej a živočíšnej výroby vo väzbe na ekonomické informácie a dopyt po rastlinných a živočíšnych produktoch,
- venovať pozornosť kontrolingu finančnej situácie, analyzovať nákladovosť výrobkov,
- zvýšiť odbyt a kvalitu výrobkov,

- zvýšiť produktivitu práce,
- prijať vhodné opatrenia na znižovanie stavu zásob,
- zvýšiť hodnotu vlastného kapitálu – čo sa prejavuje ako pozitívum,
- neustála odborná pripravenosť a schopnosť viesť podnik,
- sústavne sa usilovať o technickú a technologickú modernizáciu,
- zaviesť ekologické postupy,
- naďalej vytvárať väčší priestor v hospodárskej a riadiacej činnosti na uplatnenie a realizáciu pozitívnych stránok PD Bátorové Kosihy, ktoré sú aj v budúcnosti pre družstvo príležitosťami, resp. silnými stránkami pri strategických rozhodnutiach a pri dosiahnutí očakávaných výsledkov,
- v rastlinnej výrobe by sa PD Bátorové Kosihy malo snažiť o lepšiu skladbu pestovaných plodín, sústrediť sa na plodiny s vyššou rentabilitou a možným vyšším odbytom.

6 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. ¹³BELICA, M. *Podnikové financie.*
SPU, Nitra 1993, str. 105, ISBN 80-7137-114-9
2. ¹BIELIK, P. A KOLEKTÍV *Podnikovo-hospodárska teória agrokomplexu.*
SPU, Nitra 1998, str. 159, ISBN 80-7137-529-2
3. ¹⁰BIELIK, P. – GURČÍK, Ľ. *Meranie výkonnosti podnikovej ekonomiky.*
In: Acta oeconomica et informatica 2, SPU,

- Nitra 2000, str. 29-34, ISSN 1335-2571
4. ¹⁴BIELIK, P. *Agrárna ekonomika.*
VŠP, Nitra 1995, str. 247, ISBN 80-7137-239
 5. ¹⁷BIELIK, P. *Podnikovo-hospodárska teória agrokomplexu.*
SPU, Nitra 1998, str. 232, ISBN 80-137-529-2
 6. ⁴GOZORA, V. *Podnikový manažment.*
SPU, Nitra 2000, str. 15, ISBN 80-7137-690-6
 7. ⁸GOZORA, V. *Podnikový manažment.*
SPU, Nitra 2000, str. 58, ISBN 80-7137-690-6
 8. ¹⁹GRUNWALD, R.
- TERMER, T,
- HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza a plánování podniku.*
Nad zlato, Praha 1992
 9. ²GURČÍK, Ľ. *Podnikateľská analýza a kontroling.*
SPU, Nitra 2001, str. 3, ISBN 80-7137-598-1
 10. ²⁰GURČÍK, Ľ. *Finančná analýza vybraných podnikateľských subjektov.*
In: Agrárni pespektívy VII. Sborník prací z
Mezinárodní vědecké konference, Praha: ČZU, 1998,
Str. 457
 11. ⁹HACHEROVÁ, Ž. *Finančné zdroje a platobná schopnosť
poľnohospodárskych družstiev.*
In: Zemědělská ekonomika, roč. 43, Č. 8, str.
357-361, ISSN 0139-570X
 12. ⁵ILKOVÁ, Z.
- BANDLEROVÁ, A. *Obchodné právo.*
SPU, Nitra 2006, str. 89, ISBN 80-8069-771 –x
 13. ¹¹KOŠČO, T. – ŠEBO, A. *Financie a mena.*
ES VŠP, Nitra 1996, str. 88, ISBN 80-7137-281-1
 14. ⁷MALEJČÍK, A. *Základy manažmentu.*
SPU, Nitra 1998, str. 58, ISBN 80-7137-453-9
 15. ¹⁸PALCÁTOVÁ, H. *Hodnotenie bonity klienta – finančná analýza.*

- In. Zborník vedeckých prác z medzinárodnej vedeckej konferencie doktorantov vo vednom odbore „Odvetvové a prierezové ekonomiky“. SPU, Nitra 2001, str. 156 – 159, ISBN 80-7137-858-5
16. ²¹PÍČ, J. A KOLEKTÍV *Ekonomika zemědělských podniků.*
Státní zemědělská nakladatelství,
Praha 1984, str. 17-19
17. ¹⁵REPISKÝ, J. *K aktuálnym otázkam v PPK pri vstupe do tretieho tisícročia.*
In: Zborník z medzinárodného vedeckého seminára.
SPU, Nitra 2001, str. 35, ISBN 80-7137-878-X
18. ⁶ŠIMO, D. *Agrárny marketing.*
SPU, Nitra 2006, str. 27, 139, ISBN 80-8069-726-4
19. ¹⁶VANKO, J. *Zostavenie prehľadu peňažných tokov.*
In: Daňový a účtovný poradca podnikateľa.
Žilina: Informačné centrum podnikateľov, 2001,
ISSN 1335-0897
20. ³ZOBORSKÝ, I. M. *Agroekonomika.*
S PRESS Prešov, 1999, str. 152. ISBN 80-968227-0-5
21. ¹²ZOBORSKÝ, I. M. *Agroekonomika.*
S PRESS Prešov, 1999, str. 233, ISBN 80-968227-0-5

7 PRÍLOHY

- 7.1 *Súvaha v skrátrenom znení*
- 7.2 *Výkaz ziskov a strát v skrátrenom znení*
- 7.3 *Vybrané ukazovatele, viazanosť*
- 7.4 *Vývoj a štruktúra aktív*
- 7.5 *Vývoj a štruktúra pasív*
- 7.6 *Výpočet net cxasch flow*
- 7.7 *Vybrané ukazovatele*

Tabuľky podľa prílohy:

Súvaha v skrátrenom znení (v tis. Sk)

Tabuľka 21

Položka	R	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006
Aktíva				
Aktíva celkom	1	170858	179877	195085
Stále aktíva	3	115578	124394	135828
NIM	4	11	0	0
Software	7	11	0	0
HIM	12	112098	120914	133913
Pozemky	13	22518	27999	35497
Budovy, haly, stavby	14	55215	52252	48749
Stroje, príst., zar.	15	20490	24400	23156
Zákl. stádo a ťažné zvieratá.	17	6580	5798	5406
Iný HIM	18	0	0	0
Nedok.hmotné investície	19	30	3089	14773
Poskytn.preddavky na HIM	20	5	426	380
Finančné investície	22	3480	3480	1915
Ostatné inv.cenn.papiere a vklady	25	3480	3480	1915
Iné Fin. Investície	27	0	0	0
Obežné aktíva	28	52513	50026	54374
Zásoby súčet	29	32091	31229	34960
Materiál	30	2466	861	2779
Nedokončená výroba a polotovary	31	6676	5764	5344
Výrobky	32	6753	10708	14162
Zvieratá	33	16187	13896	12675
Poskyt.preddavky na zásoby	35	0	0	0
Dlhodob.pohľadávky súčet	36	0	0	0
Pohľadávky z obchod.styku	43	14971	13506	14689
Krátk.pohľadávky	42	16159	14978	15828

Pohľad. s obchod.styku	37	0	0	0
Pohľad.voči spol.a združ.	38	0	0	0
Štát-daňové pohľad.	46	1157	1443	1131
Iné pohľad.	50	31	29	8
Finančný majetok súčet	51	4263	3819	3586
Peniaze	52	746	87	72
Účty v bankách	53	3517	3732	3514
Krátk.FM	54	0	0	0
Ostatné aktíva-prech.účty aktív	55	2199	5278	4811
Časové rozlíšenie súčet	56	2199	5278	4011
Náklady budúcich období	57	2147	5278	4011
Príjmy bud.období	58	52	0	0
Dohadné účty aktívne	60	0	0	800
Kontrolné číslo-súčet	888	682296	719150	779396

Súvaha	R	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006
Pasíva				
Pasíva celkom	61	170858	179877	195085
Vlastné imanie	62	140525	140378	139517
Základné imanie	63	60379	59503	57711
Vlastné akcie	65	0	0	0
Kapitálové fondy súčet	66	58475	58360	59225
Emisné ážio	67	0	0	0
Ostatné kapit. fondy	68	58475	58360	59225
Oceňovacie rozdiely z kap. účastín	70	0	0	0
Fondy zo zisku	71	21266	21276	21276
Zákonný rezervný fond	72	12634	12634	12634
Nerozdelený zisk	75	266	405	1239
HV bež. úč. obdobia	78	139	834	66
Cudzie zdroje	79	27858	31647	44190
Rezervy zákonné	81	0	7661	15322
Dlhodobé záväzky súčet	84	1640	3892	5020
Iné dlhodob. záväzky	90	1640	3892	5020
Krátkodobé záväzky súčet	91	19468	7847	11557
Záväzky z obeh. styku	92	15082	4415	8028
Záväzky voči spol.a združeniam	93	2334	2026	2633
Záväzky voči zamestnancom	94	0	0	0
Záväzky zo sociál. zabezpeč.	95	546	600	691
Štát -daňové záväzky a dotácie	96	-51	-361	-960
Iné záväzky	100	1557	1169	1165
Bankové úvery a výpomoci - súčet	101	6750	12247	12291
Bankové úvery dlhodobé	102	6000	0	0
Bežné bankové úvery	103	0	10959	11083
Krátk. fin. výpomoci	104	750	1288	1208
Ost. Pasíva -prechod. účty pasív	105	2475	7852	11378
Časové rozlíš. súčet	106	1196	5840	9161
Výdavky budúc. období	107	0	0	0
Výnosy budúc. období	108	1196	5840	9161
Kurzové rozdiely pasívne	109	0	0	0
Dohadné účty pasívne	110	1279	2012	2217
Kontrolné číslo -súčet	999	682014	716662	778057

Prameň: interné údaje podniku

Položka	2004	2005	2006
Tržby za predaj tovaru	1159	719	0
Náklady vynaložené na predaný tovar	1576	715	0
Obchodná marža	15	4	0
Výroba	82088	111639	115818
Tržby za predaj vlastných výr. a služieb	74076	100261	106896
Zmena stavu vnútr. zásob vlas. výroby	-2312	753	903
Aktivácia	10324	10625	8019
Výrobná spotreba	50516	60906	62227
Spotreba materiálu a energie	44649	53556	54272
Služby	5876	7350	7955
Pridaná hodnota	31587	50737	53591
Osobné náklady	31284	33896	34744
Mzdové náklady	22866	24659	25224
Odmeny členom org. spoloč. a družstva	0	0	0
Náklady na sociálne zabezpečenie	8222	9027	9301
Sociálne náklady	196	210	219
Dane a poplatky	2240	2244	2046
Odpisy na HIM	12002	13720	14506
Tržby z predaja IM a materiálu	5836	2918	3770
ZC predaného IM a materiálu	3415	2449	2325
Zúčtovanie rezerv a čas. rozl. prevádz. výn.	0	0	0
Tvorba rezerv a čas. roz. prevádzk. náklad.	0	7661	7661
Zúčt. opravn. položiek do prev. výnosov	0	0	0
Tvorba opravných polož. do prev. nákladov	0	0	0
Ostatné prevádzkové výnosy	14414	10144	7932
Ostatné prevádzkové náklady	975	1265	1534
Prevod prevádzkových výnosov	0	0	0
Prevod prevádzkových nákladov	0	0	0
Prevádzkový hospodársky výsledok	1921	2564	2477
Tržby z predaja cenn. papierov a vkladov	0	0	0
Predané cenné papiere a vklady	0	0	0
Výnosy z finančných investícií	0	0	0
Výnosy z c. pap. a vkladov v podn. v sk.	0	0	0
Výnosy z ost. inv. cenn. pap. a vkladov	0	0	0
Výnosy z ostatných finančných investíc.	0	0	0
Výnosy z krátkod. finančného majetku	0	0	0
Zúčtovanie rezerv do finančných výnosov	0	0	0
Tvorba rezerv na finančné náklady	0	0	0
Zúčtov. opravných položiek do finan. výn.	0	0	0
Tvorba opravných položiek do finan. náklad.	21	0	0
Výnosové úroky	261	238	220

Pokračovanie

Tabuľka 22

Položka	2004	2005	2006
Nákladové úroky	1551	1681	1486
Ostatné finančné výnosy	0	15	0
Ostatné finančné náklady	457	260	340
Prevod finančných výnosov	0	0	0
Prevod finančných nákladov	0	0	0
Hosp. výsledok z finančných operácií	-1768	-1688	-1606
Daň z príjmov za bežnú činnosť	31	35	33
- splatná	31	35	33
- odložená	0	0	0
Daň z príjmov za bežnú činnosť	31	35	33
Hosp. výsledok za bežnú činnosť	122	841	838
Mimoriadne výnosy	104	12	1343
Mimoriadne náklady	87	19	2115
Daň z príjmov z mimoriad. činnosti	0	0	0
- splatná	0	0	0
- odložená	0	0	0
Mimoriadny hospodársky výsledok	17	-7	-772
Prevod podielu na HV spoločníkom	0	0	0
HV za účtovné obdobie	139	834	66
Kontrolné číslo	404432	510332	525549

Prameň: interné údaje podniku

Vybrané ukazovatele, viazanosť majetkových položiek a záväzkov Tabuľka 23

Ukazovateľ	2004	2005	2006	Rozdiel		Index	
				2006- 2004	2006- 2005	2006/ 2004	2006/ 2005
Tržby za tovar a výrobky	74076	100261	106896	32820	6635	1.44	1.07

Výr. spotreba + náklady na predaný tovar	50516	60906	62227	11711	1321	1.23	1.02
Stav zásob	32091	31229	34960	2869	3731	1.09	1.12
Stav pohľadávok	16159	14978	15828	-331	850	0.98	1.06
Finančný majetok	4263	3819	3586	-677	-233	0.84	0.94
Stav obežných aktív	52513	50026	54374	1861	4348	1.04	1.09
Stav krátkodobých záväzkov	19468	7847	11557	-7911	3710	0.59	1.47
Stav bežných úverov	0	10959	11083	11083	124	-	1.01
Stav krátkodobých fin. výpomocí	750	1288	1288	538	0	1.72	1.00
Stav obežných pasív	19468	7847	11557	-7911	3710	0.59	1.47
Viazanosť zásob	0.43	0.31	0.33	-0.11	0.02	0.75	1.05
Viazanosť pohľadávok	0.22	0.15	0.15	-0.07	0.00	0.68	0.99
Viazanosť záväzkov	0.26	0.08	0.11	-0.15	0.03	0.41	1.38
Korigovaný stav zásob	11188.27	16836.58	18349.9	7161.68	1513.36	1.64	1.09

Pokračovanie

Tabuľka 23

Ukazovateľ	2004	2005	2006	Rozdiel		Index	Index
				2006-2004	2006-2005	2006/2004	2006/2005
Korigovaný stav pohľadávok	12634.06	12740.44	13484.36	850.30	743.93	1.07	1.06
Korigovaný stav obežného Majetku	28085.33	33396.02	35420.31	7334.98	2024.29	1.26	1.06
Korigovaný stav záväzkov	14351.59	7232.85	10307.52	-4044.07	3074.67	0.72	1.43

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

Vývoj a štruktúra aktív (v tis. Sk)

Tabuľka 24

				Delta	Delta	Index	index	%	%	%
Ukazovateľ	2004	2005	2006	2006-2004	2006-2005	2006/2004	2006/2005	2004	2005	2006
Aktíva celkom	170858	179877	195085	24227	15208	1.1418	1.0845	100.0000	100.0000	100.0000
Stále aktíva	115578	124394	135828	20250	11434	1.1752	1.0919	67.6456	69.1550	69.6250
HIM	112098	120914	133913	21815	12999	1.1946	1.1075	65.6089	67.2204	68.6434
z toho :										
budovy, haly, stavby	55215	52252	48749	-6466	-3503	0.8829	0.9330	32.3163	29.0487	24.9886
stroje, prístroje, zariadenia, doprav.pros.	20490	24400	23156	2666	-1244	1.1301	0.9490	11.9924	13.5648	11.8697
základné stádo a ťažné zvieratá	6580	5798	5406	-1174	-392	0.8216	0.9324	3.8512	3.2233	2.7711
Opravná položka k nádob, majetku	0	0	0	0	0	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000
Obežné aktíva	52513	50026	54374	1861	4348	1.0354	1.0869	30.7349	27.8112	27.8720
Zásoby	32091	31229	34960	2869	3731	1.0894	1.1195	18.7823	17.3613	17.9204
Krátkodobé pohľadávky	16159	14978	15828	-331	850	0.9795	1.0567	9.4576	8.3268	8.1134
Finančný majetok	4263	3819	3586	-677	-233	0.8412	0.9390	2.4951	2.1231	1.8382
Ostatné aktíva	2199	5278	4811	2612	-467	2.1878	0.9115	1.2870	2.9342	2.4661

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

Vývoj a štruktúra pasív (v tis. Sk)

Tabuľka 25

				delta	delta	Index	index	%	%	%
Ukazovateľ	2004	2005	2006	2006-2004	2006-2005	2006/2004	2006/2005	2004	2005	2006
Pasíva celkom	170858	179877	195085	24227	15208	1.1418	1.0845	100.0000	100.0000	100.0000
Vlastné imanie	140525	140378	139517	-1008	-861	0.9928	0.9939	82.2467	78.0411	71.5160
Základné imanie	60379	59503	57711	-2668	-1792	0.9558	0.9699	35.3387	33.0798	29.5825
Cudzie zdroje	27858	31647	44190	16332	12543	1.5863	1.3963	16.3048	17.5937	22.6517
Rezervy	0	7661	15322	15322	7661	0.0000	2.0000	0.0000	4.2590	7.8540
Dlhodobé záväzky	1640	3892	5020	3380	1128	3.0610	1.2898	0.9599	2.1637	2.5732
Krátkodobé záväzky	19468	7847	11557	-7911	3710	0.5936	1.4728	11.3943	4.3624	5.9241
Bankové úvery	6750	12247	12291	5541	44	1.8209	1.0036	3.9506	6.8085	6.3003
toho : dlhodobé	6000	0	0	-6000	0	0.0000	0.0000	3.5117	0.0000	0.0000
Krátkodobé	0	10959	11083	11083	124	0.0000	1.0113	0.0000	6.0925	5.6811
Krátkodobé finančné výpomoci	750	1288	1208	458	-80	1.6107	0.9379	0.4390	0.7160	0.6192
Ostatné pasíva	2475	7852	11378	8903	3526	4.5972	1.4491	1.4486	4.3652	5.8323

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

Výpočet net cash flow

Tabuľka 26

Ozn.	Názov položky	č.	Skutočnosť	v tis. Sk
			bežné účt.	minulé účt.
			Obdobie	obdobie
Z	Zisk	1	99	842
S	strata	2		
A.1	nepeňažné operácie ovplyv. HV z bežnej činnosti	3	27602	21715
A.2	zmeny stavu pracovného kapitálu	4	-871	862
A.3	úroky účtované do nákladov	5	1486	1681
A.4	úroky účtované do výnosov	6	-220	-238
A*	HV z bež. činn. pred zdanením daňou z príjm.	7	28096	869
A.5	položky vylúčené zo zákl. podnik. činnosti	8		
A.6	špecifické položky	9		-35
A**	peňažné toky pred altern. výkaz. a ostat. položkami	10	28096	24854
A.7	alternatívne vykazované položky	11	-1266	
A.8	ostat. položky patriace do peň. tokov zo zákl. podnik. činn.	12		
A***	čistý peňažný tok zo zákl. podnik. činností	13	26830	24854
B.	peňažné toky z investičných činností	14	-24107	-22687
B.1	výdavky spojené s obstaraním stálych aktív	15	-31118	-28653
B.2	príjmy z predaja stálych aktív	16	2985	2918
B.3	Peň. toky z prenájmu súboru hnu. a nehnut. vecí	17		
B.4	Peň. toky z úverov a pôžičiek poskytovaných spriaz. os.	18		5497
B.5	špecifické položky	19	4026	-2449
B.6	alternatívne vykazované položky	20		
B.7	ostatné položky patriace do peňažných tokov z inv. činn.	21		
B***	čistý peňažný tok z invest. činností	22	-24107	-22687
C.	čistý peňažný tok po financovaní investícií A***+B***	23	-2723	2167
D.	peňažné toky z finančných činností	24	-2944	-2578
D.1	zmena stavu dlhodobých záväzkov	25	-1128	-2251
D.2	peňažné toky v oblasti vlastného imania	26	-1816	-327
D.3	špecifické položky	27		
D.4	alternatívne vykazované položky	28		
D.5	ostatné položky patriace do peňažných tokov z fin. činn.	29		
D***	čistý peňažný tok z finančných činností	30	-2944	-2577
E.	výsledkové kurzové rozdiely E1+E2	31	-12	-55
E.1	kurzové straty (-)	32	-12	-33
E.2	kurzové zisky (+)	33		
F.	zmena stavu peň. prostriedkov a peň. ekvivalentov	34	-233	-444
G.	stav peňažných prostriedkov na začiatku obd.	35	3819	4263
H.	zostatok peň. prostriedkov na konci obdobia	36	3586	3819

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty

Vybrané ekonomické ukazovatele

Tabuľka 27

Ukazovateľ	2004	2005	2006	Rozdiel		Index	Index
				2006- 2004	2006- 2005	2006/ 2004	2006/ 2005
Zisk pred zdanením	139	834	66	-73	-768	0.4748201	0.0791367
Celkový kapitál	170858	179877	195085	24227	15208	1.1417961	1.0845467
Tržby spolu	81071	103898	110666	29595	6768	1.3650504	1.0651408
Výnosy	103862	125685	129083	25221	3398	1.2428318	1.0270358
Celkové náklady	185912	211957	218294	32382	6337	1.1741792	1.0298976
Spotreba materiálu a energie	44649	53556	54272	9623	716	1.2155255	1.0133692
Osobné náklady	31284	33896	34744	3460	848	1.1105997	1.0250177
Odpisy IM	12002	13720	14506	2504	786	1.2086319	1.0572886
Finančné náklady	2008	1941	1826	-182	-115	0.9093625	0.9407522
Ostatné do analýzy nezahrnuté Náklady	975	1265	1534	559	269	1.5733333	1.2126482
HIM	115578	124394	135828	20250	11434	1.1752064	1.0919176
Zásoby	32091	31229	34960	2869	3731	1.089402	1.1194723
Ostatné aktíva	2199	5278	4811	2612	-467	2.1878126	0.9115195

Prameň: interné údaje podniku a vlastné výpočty